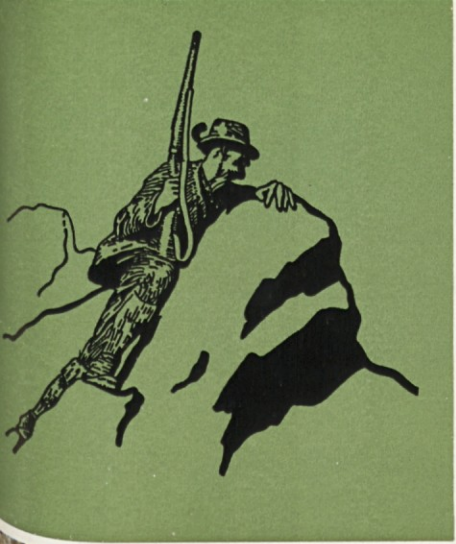

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

Avqust
1971

5

Poštnina plačana v gotovini

MALI OGLASI

Prodajam tri mesece stare mladiče špringer španjele, z rodovnikom. Jože Reisman, Log 2, 62342 Ruše.

Prodajam dva kdl. nem. ptičarja, oba psa, 3 mesece stara, dobrih staršev. Karel Krapše, Pečke 43, 62321 Makole.

Prodajam koker španjela, psico, popolnoma črno, dve leti staro, z rodovnikom. Mira Kolnik, Tominčeva 1, 66000 Koper, tel. (066) 21-797.

Prodajam dva ostrodlaka ptičarja, psa in psičko, stara po tri mesece. Feliks Purg, Breg 21, 62322 Majšperk.

Prodajam posavske goniče, mladiče, stare po 6 tednov. Jože Bukovič, Gradišče 7, 65271 Vipava.

Kupim balkanskega goniča: mladiča ali do poldurgo leto starega. Ponudbe poslati na: Milan Golob, osnovna šola, 65282 Cerkno.

Kupimo lovskega terierja, dobrega jamarja in po možnosti pri gonji glasnega, starega 1 do 3 leta. Lovska družina Hubelj, 65270 Ajdovščina.

Prodajam mlade posavske goniče po 15. avgustu. Fabijan Žanič, Miklošičeva 30, 61000 Ljubljana ali Franc Lenček, Kleče 31, 61262 Dol pri Ljubljani.

Prodajam mladiče, nemške kdl. ptičarje in angleške poentre. Ivan Udovič, Unec 115, 61381 Rakek.

Prodajam češko bokarico 7 × 57 R — 16 z daljnogledom, mavzer 8 × 57 IS, rusko petelinko 16 × 16 in posavskega goniča, psico, staro 2 leti, po ugodni ceni. Matej Božič, Prežganje 6, 61277 Prežganje.

Prodajam: popolnoma novo karabinko, zelo lično izdelano, z daljnogledom, izdelava Puškarne Kranj — tip »Mauzer« 7 × 64 z municijo; izredno dobro ohranjeno repetirko-šibrenico, tip Browning 16 × 70 mm s tovarniškim originalnim certifikatom. Puška je v odličnem stanju. Ogled pušk vsak dan proti večeru. Jaroslav Gunčar, Dražgoška 44, 61000 Ljubljana.

Prodajam kratkodlakega istrijanca, starega 2 leti. Cena po dogovoru. Alojz Car, Retje 72, 61318 Loški potok.

Prodajam naboje kal. 6,5 × 58 R in puško »biks«. Jože Žibert, Rovišče 3, 68293 Studence pri Sevnici.

Prodajam tri psice kdl. istrske goniče, poležene 11. 5. 1971. Franc Hrovat, Trg svobode 22, 61330 Kočevje.

TRGOVINA LOVSKEGA OROŽJA

GIANNELLA

TRST

Via C. Battisti 8 (blizu Stände)

Via. B. Cellini 2 (blizu železniške postaje)

Velika izbira artiklov za lov, ribolov, podvodni šport in podobno.

Orožje znamk Beretta, Franchi, Breda in Zanardini

Lovske družine,

ustanavljajte v svojih vrstah

enote varstva narave,
Gorsko stražo!

Navodila so v »Lovcu« št. 3/1970, stran 69.

Znake in izkaznice naročajte neposredno pri LZS.

Cena za oboje 5 din.

Soške elektrarne

NOVA GORICA

podjetje za proizvodnjo in prenos električne energije,
proizvaja in prenaša električno energijo za industrijo
in široko potrošnjo

Lovec

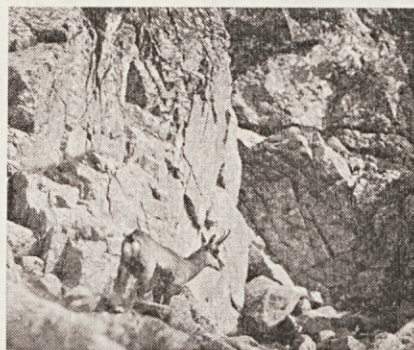
glasilo Lovske zveze Slovenije

LIV. letnik

št. 5

avgust-veliki srpan 1971

Lep gamsji kozel? Ne, gamsja koza v najboljših letih! Saj jo izdaja vitkejša postava, zlasti kljukasti, razmeroma tanki rog-lji. Kozel je postavnejši, bolj zatrepán z močnejšim vratom, na paši živahnejši, s sr-pasto ukrivljenimi rog-lji. Poletna dlaka mu je rdečkasto rumeno siva, ostarelemu ble-do siva, da je na temnem ozadju rušev-ja videti srebrno bel. Dlaka koze je navad-no brez rdečega nadiha in se prilaga barvi prodov in melišč. Temna črta po hrbtu je izrazitejša. Sicer pa je med gamsi več otenkov poletne obarvanosti. Do konca septembra varujejo svoje mamice pred kroglo kozličji, ki jim slede na korak. Pozor ob »jalovkah«, ki so zgubile mladice!

V zimski dlaki — neglede na čop na križu — je kozla lažje spoznati po svetleči se, temnejši rjavočrni, daljši cotasti dlaki (v prsku po coful), da je videti še bolj čokat. Tudi po obnašanju se loči od koze. Lov na gamsa kozla je prost s 1. avgustom, na kozo s 1. septembrom.

Vsebina

Matija Koce	Na čem naj sloni lovska etika?	130
Ing. Lojze Kocmur	Periculum ante portas!	131
Ing. Alojz Černe	Jerebici moramo posvetiti več skrbi	132
Marjan Krajnc	Na srnjaka	136
Iz naših logov:	Čreda brede reko — Tone Svetina	140
Po lovskem svetu:	Dragoceni pes — Siegfried Lenz — Aleksander Pajtlar	143
	Ali hormonski herbicidi povzročajo zmanjševanje ži- valskih populacij — Ing. Igor Smolej	145
	Srnjak mojega življenja — Fritz Kiehn	146
Lovski oprtnik:	Lovska razstava v Novem Sadu generalka za Budim- pešto — elf	147
	Zakaj čakamo? — Ivan Cvek	148
Fotoamater		150
Mladi pišejo		151
Lovska organizacija		151
Jubilanti		154
Umrli		155
Lovska kinologija:	Mednarodna razstava psov v Beogradu — D. Mitrović	156
	Republiška tekma po krvnem sledu in jubilejna poljska tekma ptičarjev — DLP	158
Lovsko izrazoslovje:	Dah divjadi — C. F.	157
Šaljive		160

»LOVCA« izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Zupančičeva 9. Predsednik izdajateljskega sveta Tone Svetina, urednik in odgovorni urednik Francè Cvenkel. Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu »Lovca« Zupančičeva 9, 61001 Ljubljana, poštini predal 505, telefon 21-245 in 21-819. — Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za »Lovca«, je po članu 48 din. Za člane družin, ki niso včlanjeni v področne zveze, in druge naročnike je letna naročnina 55 din; za ino-zemstvo 70 din; posamezna številka 4,50 din. — Cena malim oglašom za člane lov. organizacij, povezanih v LZ in LZS; do 15 besed 4 din, od 15 do 25 besed 5 din, od 25 do 35 besed 6 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom. — Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 501-8-47/1. — Tiskala in klišee izdelala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

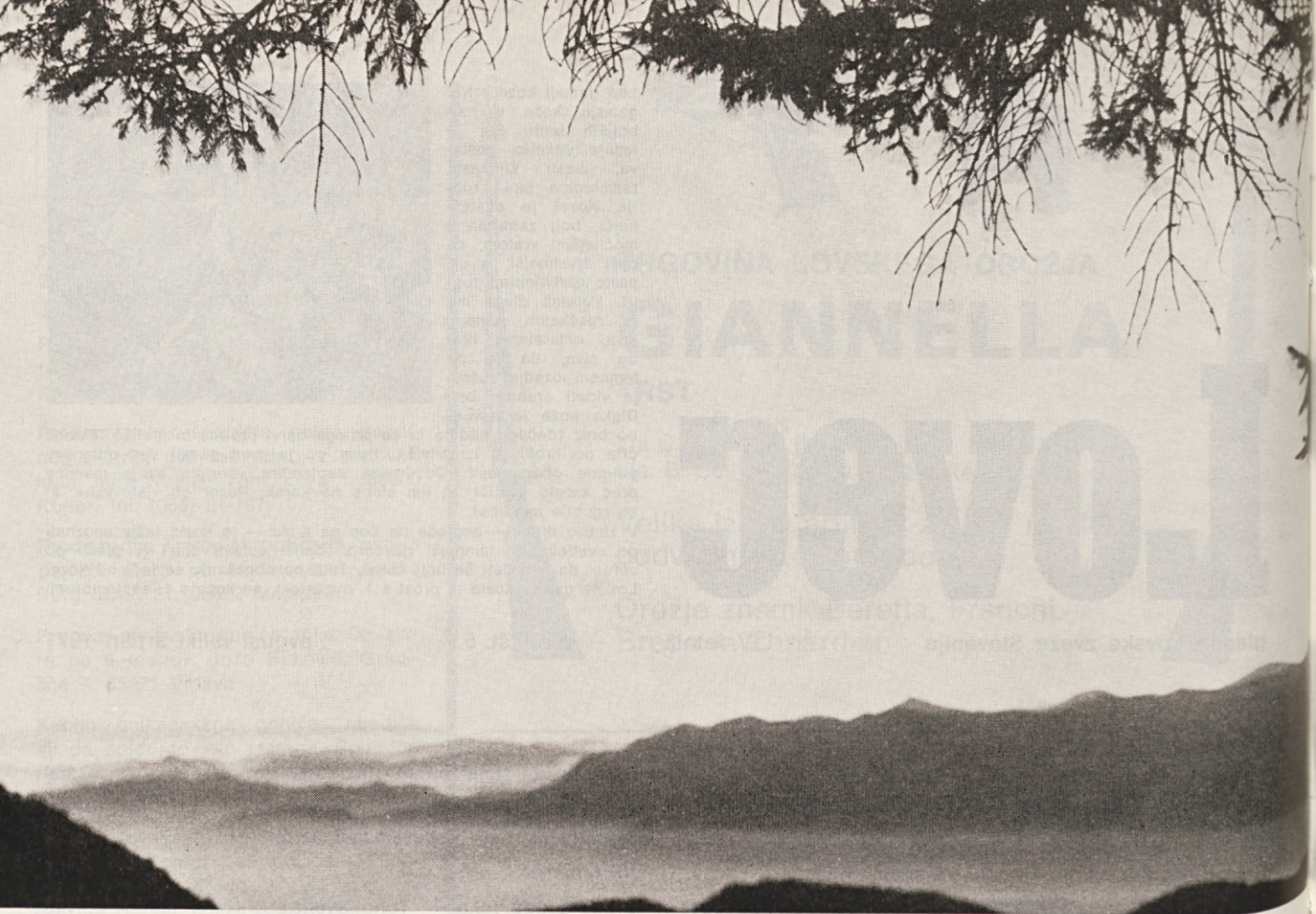

Foto P. Adamič: Do kam seže naše obzorje?

Na čem naj sloni lovska etika?

Matija Koce

Lovski zakon — merilo etičnega pojmovanja lova določene generacije — se s časom spreminja, kakor se spreminjajo kulturni in ekonomski odnosi v človeški družbi. Danes že ugotavljamo, da je obstoječi lovski zakon dokaj neživljenjski v organizacijskem kakor v strogo strokovnem smislu. Med drugim mu očitamo, da z diskriminacijskim odnosom do nekatere divjadi uvaja v lovstvo dvojno moralo. To pa je iz znanstvenih in humanih razlogov nedopustno.

Mesojedo divjad še vedno uvrščamo v red roparjev. Tak vzdevek je dobila menda zato, ker so naš edini mesojedi konkurent. Mržnja do te divjadi je tako ukoreninjena, da smo ji celo uzakonili neizprosno uničujočo vojno z vse-

mogočimi sredstvi. Pri tem seveda kaj malo mislimo, da pravzaprav težimo za uničenjem naravnih odnosov v združbi divjih živali. Veliko več nam pomeni toliko in toliko zajcev, fazanov, srnjadi itd. presežka, kar zadovoljno preračunavamo v devize in dinarje. Moralno je torej samo to, kar služi človeku; narava žal čuti drugače. Tudi med tako imenovano plemenito divjadjo smo več ali manj zavestno uvedli diskriminacijske odnose. Prašič, stara téma našega glasila, si nikakor ne more pridobiti slovesa, ki mu po vseh pravilih pripada. Težko lovni ponočnjak, ki rad zahaja na polje, se je človeku pač preveč zameril. Njegov sosed jelen je na boljšem. Ugled si je pridobil predvsem s svojo dragoceno trofejo, zato ima

v zakonu izposlovana primerna varstveno-vzgojna določila, in prav je tako. Toda, če bi ga kdo pomeril iz gladke cevi, ponoči s pomočjo žarometa ali na brakadi, kot je na primer dopustno pri lovu na prašiča... bi bilo skrajno nelovsko, nehumano, nasprotno lovski etiki. Tudi medved ima svojstveno mesto v zakonu. Mogočni orjak je že precej redek gost naših gozdov pa vendar ga ne ščitimo in ne spoštujemo tako, kot bi zaslužil. Nekje ga uvrščamo, tako je določeno, med nezaščiteno divjad, torej ga lahko pokončujemo kot lisico, volka... Pa tudi drugače je njegova varstvena doba kratka in to le takrat, ko je njegov kožuh brez vrednosti. Streljamo ga navadno ponoči, ko mirne duše natepava mrhovino. Se-

veda uporaba žarometa ni dopustna, čeprav bi bil strel z njim veliko zanesljivejši. Prašič je, glede nočnega lova nanj, torej na boljšem.

Še in še bi lahko našteval moralna nasprotja, ki jih uvajamo v lovsko prakso. Vse skupaj me močno spominja na medsebojne človeške odnose, ki jih vsiljujemo tudi povsem drugače čuteči naravi. Težnje po dobičkanosni intenzivni zrej koristne divjadi, s tem da drugo izključujemo, ne moremo imenovati lov v pravem smislu. Moralno izvajanje lova je samo tako, ki garantira obstoj in razvoj prav vsaki v okolje prilagojeni živalski vrsti. Naša dolžnost je torej čuvati naravni videz biotopa za poznejše rodove, za njihovo znanstveno in drugo kulturno udejstvovanje.

Tudi današnja organizacijska struktura lovstva v mnogočem ne ustreza. Skrajni čas je, da damo

lovstvu odgovornejše mesto v družbi ter več strokovnosti in znanstvene obravnave. Vsako izkoriščanje naravnih dobrin zahteva namreč strnjeno strokovno zgradbo. V lovstvu smo priča nasprotnemu: zrahljani, nestrokovni, demokratično široko zasnovani amaterski dejavnosti. Miselnost večine, da je lov zgolj športno rekreativna dejavnost, s katero se da med drugim tudi dobro zaslužiti, je nezadovoljiva. Če bomo vztrajali pri tej razlagi, bomo bolj kot kdaj koli prej priča upadanju staležev, kar danes vse česče opazujemo.

Preden se bomo lotevali novih korakov v našem lovstvu, moramo najprej razčistiti, kaj naj lov pravzaprav bo. Poiskati moramo tisto njegovo moralno, etično vsebino, ki bo ustrezala naravnim in družbenim zahtevam. Šele takrat bodo postavljeni temelji resnični lovski etiki.

više na pobočje. Ko je bilo iz doline slišati glasove le še kot gibanje morskih valov, ki butajo ob skale in se vračajo v nič, sva obstala. Senca je dvignila roko in mi pokazala velikansko ravnino, ki je bila na začetku vsa svetla in sončna, pa je prehajala v temino pod nama in izgubljala svoje obrise. V svetlobi začetka sem videl mišičastega človeka, ki je stopil iz skalne votline in z golima rokama podrl bizona. Videl sem plemena in narode, ki so prihajali od neznanega kje in se stapljali v rastočo človeško reko. Videl sem hunske jezdece, drveče preko trupel, videl bleščeče šleme rimskih kohort. Videl sem hirošimsko mrtvaško gobo. Pot človeške reke je temnela. Videl sem, kako je drevje izgubljalo liste, dokler ni izginilo v temi, s suhimi vejami, podobnim rokam potapljačevega se človeka.

Videl sem bele prodnate struge nekdanj čistih studentcev, videl sem reke, spreminjajoče se v gnusno industrijsko brozgo. Videl sem mrtve ptice in umirajočo prirodo. Senca mi je zašepetala: »Opazuj, kaj se dogaja!« Pogledal sem in videl, kako se prerivajo vedno večje človeške množice. Stresel me je gnus, ko sem videl, kako drug drugemu trgajo iz ust grižljaje kruha in kako je njih pot vse bolj posejana s trupli. Bolj ko so se množice bližale vznožju pobočja, kjer sva stala, večji glad jim je gledal iz oči. Z rastočo temo je nastopala agonija. Klici »Kruha in vode!« so se spreminjali v rjovenje. Zopet se je senca sklonila: »Poslušaj!« Slišal sem: »Bodi preklek, ki si se domišljal, da si gospodar sveta, da si nosilec kulture! Poglej nas, ki umiramo zaradi sadov tvoje civilizacije!« Strašna vizija mi je lebdela pred očmi, ko sem se zbudil zaradi hladne jutranje rose. Jutranja zarja je obsijala pobočja in vasi pod mano.

Videl sem, kako daleč je že človeštvo na poti moje vizije. Zavpil

Periculum ante portas!

(Ob ustanovitvi Skupnosti varstva okolja v Sloveniji, o čemer je poročal juljski »Lovec«)

Ing. Lojze Kocmur

Sedel sem v večerni zarji na pobočju in gledal sončni zahod. Ne vem, kam so mi zablodile misli, ko me spreleti neprijeten občutek. Večerna zarja je temnela in prehajala v svinčeno težko sivino, ki je vse bolj legala na dolino pred mano. Prej temno modro nebo, kjer so se pravkar pričele kazati zvezde, se je vse bolj nižalo in zazdelo se mi je, da je skoraj nad mojo glavo. Osupel strmim v dogajanje, ko zaslišim pod mano ječanje, podobno odmevom v globoki podzemeljski votlini: »Vode!« Vstal sem in se napotil navzdol. Obstanem in skušam zaznati, kaj

se dogaja in od kod ječanje. Opazil sem nejasno gibanje silhuet. Stopim bliže in o, groza! Po tleh so se plazile postave, skoraj okostnjaki, z razgaljenimi zobmi, z udrtimi očmi in s štrlečimi rebri. Gibajoče sence so se mi vsebolj bližale. Ječanje v prvih vrstah je prenehalo in prehajalo v glasno mrmranje in peklenski krah ter kletve. Razumel sem samo: »Glej-te, naš Veliki Prednik!« Sence so se mi bližale z dvignjenimi pestmi. Obšel me je grozen strah, ki mi je ohromil ude. V tem hipu pa je stopila iz teme velika senca, me prišla za roko in me odpeljala

Kmetovalci!

Jerebica in fazan sta vaša pomočnika. 100 jerebic uniči dnevno okrog 30 000 škodljivih žuželk in pobere skoraj 3 kg plevelnih semen.

Sodelujte z lovci pri zaščiti gnezd!

Ne odnašajte mlade divjadi, ker so samo polja in gozdovi njen pravi dom.

**VARUJMO
NARAVO!**

Čuvajmo divjad in ptice pevke!

Gorenjska tisk. Kranj

Lepak, ki ga je letos izdala in založila Lovska zveza Slovenije na pobudo LZ Gorenjske

bi, da bi me slišali vsi: »Quo vadis, homine!«*

S tem vprašanjem se ne obračam nate, ki boš v te liste zavil malico, ne na tebe, ki boš neprebrano vrgel med prečitane časopise, ne nate, mali domišljavi velikan, ki praviš: »Nergač!« Ne na tebe, ki stojiš z mehko hrbtenico na zavetni strani: »Mene imajo vsi radi, ker sem tiho in ničesar ne rečem.« Obračam se nate, zeleni brat, ki imaš pogumno čelo in oči uprte v dalj. Stopi na govorniško tribuno in zberi okrog sebe tiste,

ki vidijo! Pokaži usodo, ki nas čaka, če se ne zdramimo! Pokliči na odgovornost tiste, ki so slabe mačehe naši naravi, ki si privoščijo, kar ni njihovo! Pokličite jih na odgovornost, ker so prodajali tujcu osnovno bogastvo, ker so si gradili v svojo čast in slavo z iztrženim denarjem iz narave! Izženite iz zelenega svetišča mešetarje in prekupčevalce! Zadnji čas je, ker narava joka za svojo oropano lepoto in za svojimi ubitimi varovanci. Periculum ante portas!**

* Kam greš, človek!

** Nevarnost pred vrati!

Jerebici moramo posvetiti več skrbi

Ing. Alojz Černe

Dolgo časa smo ugibali o tem in onem, zakaj jerebica izginja z naših polj. Pravih zaključkov nismo našli, kaže pa, da smo se z usodo jerebice že sprijaznili, saj ji posvečamo vedno manj skrbi.

Stalež jerebic je začel upadati kmalu po drugi svetovni vojni. Usoden udarec jerebici pa je bila izredno huda zima 1962/63. Jerebica je bila zdesetkana. Lovci so bili tedaj na take zime slabo pri-

pravljeni. Krmljenje jerebic, odlov in prezimovanje je bilo lovcem malo znano. Mnogi so bili mnenja, da so bile take zime tudi že prej pa se je jerebica vedno hitro opomogla. Vendar pa se po 10 letih kljub lovopustu, krmljenju in vsestranski pomoči stalež jerebic ni popravil na željeno višino. Iz več krajev je izginilo še tisto malo jerebic, ki jih je pustila omenjena zima. Le malo predelov je, kjer se je stalež popravil, so pa tudi predeli, kjer stalež dosega predvojno število. Prav to nam daje upanje, da jerebica ne slabi kot biološka vrsta, pač pa moramo iskati vzroke drugje. Ker je bila jerebica še do nekaj let nazaj naša najštevilnejša, hkrati pa tudi najkoristnejša avtohtona divjad, je prav, da raziščemo vzroke njenega izginjanja in ugotovimo, kje je zanjo še mesto. Jerebica je po naravi stepska divjad. Ima nizek in hiter let, zato zahteva odprt ravninski svet. Človek je s krčenjem gozdov in obdelavo polja jerebici močno razširil življenjski prostor. Ustvaril je kulturno stepto, v kateri je naša jerebica boljše pogoje, kot jih je nudila prvotna stepta. To največ zato, ker je kmet od začetka in skozi ves srednji vek sejal v glavnem samo žito, to je kulturo, v kateri se življenje jerebice odvija nemoteno. Tudi z nastopom okopavin v začetku 18. stol. se ustvarjeni biotop za jerebico ni dosti spremenil. Na polju je še vedno prevladovalo žito. Zlasti pomembni so bili za jerebico strniščni posevki ajde in prosa za pozno jesensko in zimsko hrano. Tudi nasploh ekstenzivno pridelovanje kmetijskih pridelkov ni motilo jerebičjega življenja. Še do nedavna je prevladovala ročna obdelava, na polju je bilo dovolj živih meja in grmišč.

Jerebica je bila v tem času zelo številna. Po vsaki hudi zimi se je hitro opomogla, ker je imela zelo ugodne pogoje za razmnoževanje. Zanimivo je, da je naseljevala v

velikem številu tudi predele, ki jih danes niti več za jerebico ne bonitiramo. Del jerebic se je moral zaradi prenaseljenosti vedno odse-ljevati v manj ugodne predele.

Kaj se je v zadnjih letih tako spremenilo, da jerebica v nekate-rih predelih nima več ustreznih pogojev? Poprečen opazovalec na polju ne opazi bistvenih spre-memb. Na oko so kmetijske povr-šine ostale enake, zlasti še predeli, ki so pretežno še v kmečki lasti. Temu pa ni tako, kmetijstvo je doživelo prav tako velik preobrat, kot ga je industrija ali promet.

— Največja in hkrati najusodnej-ša sprememba za jerebico je pre-hod iz prejšnje pozne košnje v ranejšo. Travnike kosijo sedaj skoraj že cel mesec prej, razen tega je pa že vsa košnja strojna in je opravljena v zelo kratkem času. Košnja sedaj sovпада z va-ljenjem jerebic. Skoraj polovica jerebičnih gnezd na travnikih propade.

— Kmetijstvo v Sloveniji se je v celoti začelo preusmerjati v živi-norejo. To je opaziti zlasti od leta 1960 naprej. Posledica tega je, da smo žito nadomestili s krmnimi rastlinami. Ker krmne rastline spomladi še hitreje odženejo kot trave, jerebica v njih zelo rada gnezdí. Košnja krmnih rastlin s silokombajni ponavadi požre gne-zda s samicami vred. Razen v živi-norejo se je kmetijstvo v neka-terih predelih preusmerilo v plan-tažništvo. Tako je poznana Savinj-ska dolina po modernih žičnih hmeljšičih, kjer je intenzivni na-čin pridelovanja hmelja izločil vso divjad. Enako ni več prostora za jerebico v plantažnih sadovnjakih kot tudi ne v vinogradih z žično vzgojo.

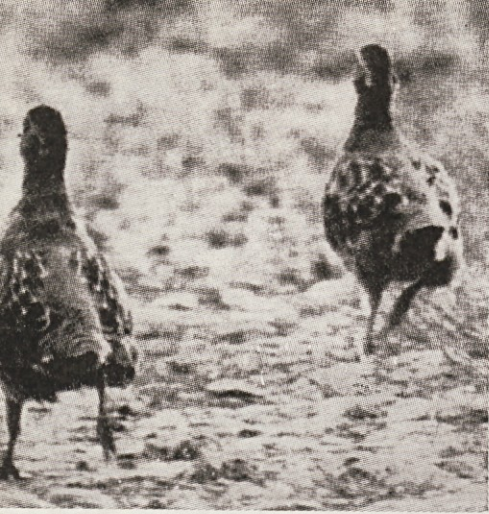
— Uporaba kemičnih sredstev za varstvo rastlin je v nenehnem po-rastu. Zaradi prehoda na intenziv-no obdelavo (plantažništvo, velike površine monokultur) smo poru-šili biološko ravnotežje do tiste meje, pri kateri naravni uničevalci

Foto H. Robl: Jerebičji sosed — fazan

ne zadostujejo več za boj proti škodljivemu mrčesu. Ko je še pre-vladovalo drobno njivsko gospo-darstvo, se škodljivci niso mogli nikoli prerazmnožiti, saj je bilo za uničevanje teh vedno dovolj na-ravnih uničevalcev, zlasti pa jere-bic. Če je bilo škodljivcev preveč, je priskočil kmet na pomoč z me-haničnimi sredstvi. To je bilo v tem času mogoče, saj je bilo v kmetijstvu zaposlenih preko 70 % prebivalcev. Posledica porušenega ravnotežja je, da škodljivcev ni več moč uničevati samo po na-ravni poti (biološko in mehanič-no), ampak predvsem kemično. S kemičnimi sredstvi pa uničujemo razen škodljivcev tudi koristne naravne — biološke — uničevalce, ki imajo manjšo reprodukcijsko sposobnost in so na kemična sred-

stva občutljivejši kakor škodljivi insekti. Najdeni kadavri poginule divjadi niso merilo za zaključke o škodljivosti insekticidov na div-jadi. Znano je, da poleti kadavri male poljske divjadi zelo hitro razpadejo in jih je v bujni vege-taciji težko najti. Nihče pa raz-padlega in smrdljivega kadavra ne pošlje na pregled. Kokoši poginejo že, če pojedjo samo 1 obrok razku-ženega semena. Razkužila za seme štejemo med blage strupe. Za se-tev pa uporabljamo že skoraj vse seme razkuženo. Na njivi ostane pri setvi 10 % semena na površju in je škodljivo, dokler ga ne opere dež. Na enem ha ostane tako tudi do 20 kg nezakritega semena, s tem pa bi se lahko zastrupilo in poginilo okoli 400 jerebic. Sreča, da se v času glavne setve pšenice

Jerebičji parček

in ječmena zadržuje del jerebic v drugih kulturah.

Razen teh treh naštetih glavnih vzrokov za slabšanje biotopa poljske divjadi so še drugi, ki v celoti znatno vplivajo na upadanje staleža. S polj zginjajo grmišča, žive meje in manjši gozdiči. Strniščnih posevkov ajde in prosa, pomembne hrane za jerebico, skoraj ne sejemo več. Velike njivske površine, ki ostanejo po žetvi gole, so za divjad nepomembne. Življenjski prostor se oži in slabi tudi zaradi nenačrtne urbanizacije, razvoja industrije in prometa. Nekateri predeli se zaradi opuščenega kmetovanja preveč zaraščajo in s tem izločajo jerebičji biotop (Koprsko — Goriška).

Ko naštevamo vzroke za upadanje staleža jerebic, ne smemo prezreti tudi zadnjih nekaj hudih zim in nepovoljnih deževnih pomladi. Nekateri lovci so tudi mnenja, da jerebica izginja z določenih področij zaradi fazanov. To do neke mere drži, saj je znano, da se vsa

divjad z istimi in tudi različnimi življenjskimi zahtevami bolj ali manj izpodriva. Vendar pa fazan zasega le del tudi za jerebico pomembnega prostora, to je obrobje gozdov-remiz. Jerebica pa je divjad odprtega polja, zato ji fazan odvzame zelo majhen del prostora. Nasploh velja, da gojimo fazana lahko le v fazanjem rajonu (remize in obrobje), jerebico pa na odprtem polju. Jerebica in fazan sta torej lahko v istem lovišču, če so pogoji za obe vrsti.

Če so se naravni pogoji tako zelo poslabšali, ali ima še pomen govoriti o gojitvi jerebic?

Nekatere predele, ki so v celoti preusmerjeni v živinorejo, plantazništvo, ali pa so se preveč zarasli, smo že črtali in bo v bodoče brez pomena naseljevati jih z jerebico. So pa kraji, kjer se pogoji ponovno izboljšujejo; jerebica se pa tam ne more razmnožiti, kjer je ni, ali pa je v premajhni biološki populaciji. To so zlasti predeli, ki so se pred leti preusmerili v živinorejo; zaradi pomanjkanja žita in slabših pogojev za živinorejo pa se spet pojavlja žito in celo strniščni posevki. Kljub temu, da se pogoji na polju boljšajo, pa še zdaleč niso takšni, kot so bili prej, saj vse površine sedaj obdelujejo precej intenzivneje. Jere-

bica se zato sama po sebi ne bo mogla razmnožiti, pač pa ji bo treba pomagati z gojitvenimi ukrepi.

Kot prvi ukrep za ponovno razširitev jerebic bi bila popolna zaščita jerebic v vseh predelih, kjer jerebica ne dosega bonitiranega staleža in zelo zmanjšan odstrel v krajih, kjer je jerebica nad bonitarnim staležem. S tem bi dali jerebici možnost, da širi svoj življenjski prostor tudi v sosednja lovišča. Proučiti bo treba, kje ima jerebica spet mesto (merilo so žitna polja kot osnovni jerebičji biotop) in jo tam naseliti od drugod ali iz umetne zreje.

Kot nadaljnji ukrepi za gojitev jerebic v naravi so zimsko krmljenje, prezimovanje, reševanje ogroženih gnezd pred košnjo in osnavljanje remiz. Pri izboljšanju naravnih pogojev smo za jerebico mnogo manj storili kot za fazana. Za fazana smo uredili veliko remiz in krmnih njiv, medtem ko za jerebico ne, čeprav so jerebičje remize mnogo preprostejše. To so nizke pasovne remize ali manjša grmišča, ki jih zasadimo z nekaj grmovnimi rastlinami. V krajih, kjer so strniščni posevki popolnoma izginili, bi morali poskrbeti tudi za krmne njive, posejane s prosom in ajdo.

Kaj pa umetna zreja in izpuščanje jerebic v naravo? Najboljša gojitev vse divjadi je naravna gojitev. Zaradi slabih naravnih pogojev — majhnega prirastka pri poljski divjadi — pa v sedanjem času umetna ali voljerska gojitev divjadi ni nič manj pomembna kot naravna.

Umetna zreja jerebic je poznana pri nas okoli 6 let. Tehnologija zreje jerebic je že dodobra poznana in zreja ne predstavlja posebnih težav. Kljub temu pa ne narašča — ampak stagnira. Na leto zredimo v Sloveniji le nekaj tisoč jerebic. Nasprotno pa zredimo na leto že okoli 90 000 fazanjih kebčkov. Vzrok za razmeroma

Spomladanski stalež in odstrel jerebic v Sloveniji (Iz statistike LZS)

Leto	Spom. stalež	Odstrel	Leto	Spom. stalež	Odstrel
1933	—	14 260	1960	36 433	18 622
1949	8 779	6	1961	37 478	16 715
1950	9 735	146	1962	32 816	11 694
1951	16 750	360	1963	17 769	1 905
1952	14 897	195	1964	12 952	2 289
1953	15 123	1 425	1965	13 245	3 059
1954	15 660	1 415	1966	13 079	3 210
1955	17 829	3 496	1967	14 107	5 361
1956	19 034	4 747	1968	15 107	6 909
1957	24 457	8 137	1969	22 303	8 379
1958	31 362	12 746	1970	14 197	—
1959	39 800	16 603			

tako majhno število jerebic je zelo slabo povpraševanje za to divjad. Vsi raje spuščajo fazane, ker je način izpuščanja končno preizkušen in vedno uspešnejši. Mnenja o uspehih izpuščanja jerebic iz umetne zreje v lovišča so deljena. Nekateri so dosegli lepe uspehe, drugod pa so vlaganja popolnoma propadla. Enako se je sprva dogajalo in se še tudi dogaja s fazanom. Številna vlaganja so popolnoma propadla in vendar se je fazan prav po zaslugi umetne zreje tako razširil. V lovišča LD spustimo v zadnjem času letno že blizu 40 000 fazanov, kar predstavlja že okoli 60 % odstrela. To pomeni, da je gojitev fazanov prav tako težka kakor jerebic. Tudi fazanja gnezda so skoraj enako ogrožena kot jerebičja. Razlika je v tem, da del fazank le gnezdi v gozdovih oz. na mestih, kjer ne kosijo in polja ne obdelujejo. Prostora za izpuščanje jerebic (odprta polja) je več kot fazanjih remiz, zato so možnosti za spuščanje jerebic iz zreje precej večje kakor fazanov. Treba pa bo v bodoče posvetiti več pozornosti prehodu jerebic iz voljere v naravo. Pri fazanu smo ta prehod rešili z gradnjo posebnih letnih voljer — izpustov v naravnem okolju.

Pri spuščanju jerebic iz voljerske zreje je v prvi vrsti treba skrbno določiti mesto spuščanja. Dobro mesto so drobne njivske površine, na katerih ne manjka žit in strniščnih posevkov. V pretežno travniški in pašniški svet jerebic ne bomo spuščali. Prav tako tudi ne v vinograde z žično vzgojo, plantažne sadovnjake in v predele, ki so že preveč zaraščeni, čeprav je jerebica še do nedavna te kraje številčno naseljevala.

Ko določimo mesto, se moramo odločiti tudi za način spuščanja. Dalje: ali odrasle ali kebkke? Za naselitev v lovišče oz. za izboljšanje staleža se je doslej najbolj obneslo spuščanje odraslih jerebic v februarju, v času parjenja te

divjadi. Najbolje je, da spuščamo že sparjene jerebice. Jerebice kupimo že sparjene, ali pa jih sami sparimo. Parjenje jerebic ne predstavlja nobenih težav. Pripraviti moramo nekaj manjših voljer z mrežastim stropom, da parjenje lahko opazujemo. Čas parjenja opazimo ali v naravi, oz. se začne, ko se zaprte jerebice začno pretepati. Tedaj petelinčki dobijo živordeča ušesca. V voljero damo petelinčka in k njemu kokoško. Če je par zadovoljen, samček zapleše okoli samice in se glasno oglašča.

V primeru, da »se ženitev ne posreči«, samec napade samico in jo celo ubije, če je ne odstranimo. Samcu damo nato drugo samico. Sparjene pare lahko takoj spustimo v naravo. Ker jerebičarne oz. fazanerije nimajo dovolj prostora, da bi lahko sparile večje količine odraslih jerebic spomladi, je najbolje, če LD kupi kebkke in te prezimi v posebnih voljerah. Drug način je vlaganje jerebičjih kebkkov, starih od 7 tednov dalje. Jerebica je sposobna za življenje v naravi že v 5 tednu starosti. Jerebičke se hitro operijo in so mnogo bolj divje od fazanjih kebkkov. Spuščanih ne ujameš več, boje se človeka in dobro lete. Tudi spuščene jerebice se drže v kitah.

Vendar pa kaže, da je potrebno tudi jerebičke kebkke pripraviti za prehod v naravo v posebnih izpustih. Najbolje bi bilo, da bi kebkke po kitah, 15—20 jerebic skupaj, pripravil že fazanerist oz. jerebičarnar. Zaradi pomanjkanja zrejskih prostorov v fazanerijah oz. jerebičarnah pa je to skoraj nemogoče. Pri nakupovanju jerebic v fazaneriji oz. jerebičarni moramo gledati, da kupimo jerebičke kite samo iz ene voljere. Če vzamemo jerebice iz različnih voljer, se med seboj ne poznajo in se po izpustitvi razbijejo. Nezaželeno je tudi, da kupimo npr. 50 ali 100 jerebic in jih skupaj izpustimo. Jerebice se med seboj skličejo in vseh 100 jerebic se bo držalo sku-

paj. Zaradi tega je najbolje, da LD zgradi voljere, vsako za 15—20 jerebic in po nakupu sama oblikuje kite. Na 1 jerebico moramo računati 2 m² ograjene površine. Strop mora biti iz ribiške mreže, v višini 1,5 m. Če je več voljer skupaj, moramo vmesne stene zakriti, da se jerebice med seboj ne vidijo. Jerebice v voljerah navadimo na naravno hrano. Krmimo jih v glavnem s pšenico in prosom. Zelo dobri so razni žitni odpadki.

Posebno važno je, da jerebice pripravimo za izpuščanje v naravo v voljerah, če jih izpuščamo za komercialni lov. To je, da jih izpuščamo en dan pred lovom ali celo na dan lova. Za jerebico, ki jo spustimo naravnost iz fazanerije, se pes niti ne spremeni, ko da ni divjad. To verjetno zato, ker se taka jerebica ves čas hrani samo s tovarniško hrano. Če ima LD urejene voljere, del jerebic vedno lahko prezimi. Še bolj pa so voljere potrebne za prezimovanje odlovljenih jerebic v zimskem času.

Našteli smo nekaj bistvenih vzrokov, zakaj stalež jerebic upada, nakazali smo pa tudi pot za izboljšanje sedanjega stanja. Stalež pa bomo izboljšali le, če bodo vse LD, ki imajo pogoje, začele predvsem gojiti jerebice v naravi in jih vlagati iz voljerske zreje. Ponovno naseljevanje in gojitev jerebic bi morale usmerjati posebne gojitvene komisije, ki bi jih sestavljali predstavniki več LD (bazenov) ali področne LZ.

Na srnjaka

(Mlajšim lovcem v uk, starejšim za ponovitev)

Marjan Krajnc

Veliko divjad lovimo v glavnem na tri načine: s čakanjem, na zalez in na klic. Če hočemo upleniti srnjaka ali kako drugo veliko divjad, moramo dobro poznati revir, kjer se divjad zadržuje, njena prebivališča, napajališča, stečine in tudi posamezne živali, ki na tem prostoru sestavljajo družino te ali one divjadi. Poznati moramo stare in mlajše živali, spolno razmerje, približno število mladičev in podobno.

Za odstrel srnjaka se moramo torej že predhodno pripraviti. Vnaprej si moramo izbrati žival, ki bi prišla v poštev za odstrel. V tujem lovišču nam pomaga do strela lovec vodnik oz. spremljevalec, ki to delo namesto nas predhodno opravi. Kljub temu, da smo večkrat opazovali srnjad in se odločili za določenega srnjaka, ki bi ustrezal pogojem lovske družine glede na starost, kategorijo oz. skupino (II ali I) ter kvaliteto (b ali a), se zgodi, da nas v trenutku, ko končno stoji pred nami, stisne pri srcu dvom, če je pravi. Ko pade v ognju, se naše razburjenje še stopnjuje. Šele ko si ga dodobra ogledamo, ko vemo, kaj smo uplenili, se razburjenje spremeni v radost in ponos, ali pa v razočaranje in obžalovanje.

Mladega srnjaka ni težko upleniti; za izkušenega lovca ni to nič posebnega. Če položimo na dlako starejšega ali mladega srnjaka, si njegovo močnejše ali šibkejše rogovje s ponosom obesimo na steno. Žal nekateri lovci uporabljajo roglje, rogove in rogovje za obešalnike za klobuke, predpasnike in oblačila. Tak odnos do trofeje ni vreden pravega lovca. Seveda iz odpadlega rogovja delajo obešalnike, svetilke, lestence in podobno. Vendar lovec s pravilnim odnosom do trofeje te nikamor ne odstopi, še manj proda. Dokler lovec živi, živi z njim tudi divjad, katere trofejo ima na steni. Pravi pomen ima rek, da uplenjena divjad umre šele z lovčev smrtjo.

Čakanje

Čakanje na visoki preži je vsekakor uspešnejše kakor na tleh. Čim više smo od tal, tem manjša je možnost, da nas divjad zavoha. Z visoke preže tudi lažje dalj časa opazujemo divjad, se bolje pripravimo na strel, lovčevi gibi in premiki niso tako vidni kakor na tleh. Visoke preže postavljamo povsod tam, kjer se srnjad najraje zadržuje. Divjadi ne lovimo ob krmiščih in solnicah, prav tako ni lovsko streljati na počivajočo srnjad.

Visoke preže so tudi priporočljive za pokončevanje mesojede divjadi (roparic). Lovec naj ne uporablja visoke preže samo v času lova na srnjaka, ampak vse leto, predvsem naj z nje opazuje in ocenjuje srnjad še v času pred lovom, da se mu kasneje ne bo težko odločiti za strel.

Lov z visoke preže je precej enostaven. Tudi pri vzpenjanju na visoko prežo in sestopanju moramo opazovati okolico, da nas divjad ne preseneti. Dostop na visoko prežo mora biti enostaven in brez večjih ovir, ne takšen, da ga zmorejo samo izurjeni telovadci. Nekoč sem vodil inozemskega gosta na srnjaka. Moj dober lovski prijatelj mi je svetoval, naj ga peljem v revir, kjer je napravil novo prežo. A kakšna smola! Dohoda do preže sploh ni bilo. Skozi gošto grmovje sem vlekel debelega, trebušastega gosta. Nisem vedel, kam stopam z eno, kam z drugo nogo. Možakar ni mogel ne naprej ne nazaj. Opletal je z rokama sem in tja, da se mu je lovska torba zataknila med vejevje in se odprla. Iz nje se je vsulo vse od piščalke, nabojev, južine in druge ropotije. Iz listja sem moral izbrskati vse te njegove reči. Ni čudno, da naju je iz neposredne bližine prestrašeno pozdravil srnjak. Gostu, ki ni vaje preže, moramo pomagati, da lažje pride nanjo. Najbolje je, da gost spleza

na visoko prežo brez puške, torbe ali nahrbtnika in mu spremljevalec izroči te reči šele na vrhu.

Visoke preže morajo biti enostavne, solidne in trdne. Narejene na hitro, nestrokovno in malomarno so za lovca nevarne ali celo usodne. Sicer se redko zgodi, da lovec pade z visoke preže in se poškoduje, vendar so pri slabo narejenih visokih prežah vse možnosti, da se človek lahko celo ubije. Glede na varnost visoke preže je treba preizkusiti lestev ali železne kline, naslonjalo ob sedežu in sedež sam. Železni klini, zabiti dovolj globoko in na gosto v deblo, so varna naprava za vzpon in sestop. Zelo varna je tudi dobro zbita lestev iz smrekovine, trnovega lesa, kostanja, ne pa iz bukovine, jelše, topola ipd. Visoke preže je treba vsako pomlad pregledati in po potrebi temeljito popraviti. Pregledati jih je tudi treba zaradi vidnega polja, ker se večje vsako leto razraste in s tem zmanjša opazovalcu vidljivost. Pri vzponu na prežo in sestopu moramo paziti, da se s prvo roko, ko je druga prosta, držimo za nekaj trdnega. Ko se vzpenjamo ali spuščamo po lestvi, ne smemo uporabljati samo klinov, ker se je že zgodilo, da je bil klin zažagan. Če se v takem primeru vsaj z eno roko ne držiš stranske letve, je padec neizogiben.

Ni mi prijetno, če se moram spomniti dogodka, ki bi me skoraj veljal življenje. Še v lovopustu sem na raznih prežah presojal srnjake, čas izstopanja in podobno. Neko popoldne sem uporabil visoko prežo na treh brezah. Vzpon do prve polovice je bil po lestvi, naprej do vrha pa smo si lovci pomagali po vejah. Za zadnji prijem tik pri vrhu nam je služil v klin skrajšana veja.

Ko sem usodnega dne v večernem mraku zapuščal prežo, sem najprej prijel za ta klin, pa ni več vzdržal. Tedaj sem tudi pozabil na pravilo, da bi z drugo roko objel

Foto J. Fajfar: Kapitalni, dragoceni plemenjak

deblo. Z zgornjim delom telesa sem omahnil nazaj in treščil 7 do 8 metrov globoko na tla. Premotil me je zunanji videz klina, odet v lepo brezovo ličje, ki ostane zmeraj enako belo, četudi je les trhel ali preperel.

Pred spuščanjem sem si obesil puško čez hrbet, spredaj na prsih pa mi je visel daljnogled, v posebnem hlačnem žepu sem imel lovski nož. Puška mi je med padcem k sreči zdrknila z ramena. Če bi padel s hrbtom na puško, bi si najbrž zlomil hrbtenico. V opisanem primeru bi bilo bolje, če bi si pred sestopom obesil puško spredaj počez. Moj lovski nož mi je pri padcu zletel iz nožnice in padel zraven mene na tla. Kaj če bi padel podme z rezilom navzgor! Sreča v nesreči, da sem si zlomil le desno nogo. Naj bi ta moj padec resno posvaril vse lovce, ki hodijo čakati na visoke preže, da so vedno previdni, lovske družine pa naj popravilo in izdelavi lovskih prež posvetijo dovolj pozornosti.

Važno je tudi, da smo do gosta, ki ga vodimo na lov, dostojni in olitani. Če opazimo, da gost ne govori rad, tudi mi ne silimo vanj z raznimi vprašanji in pripovedovanjem. Inozemskim gostom moramo sicer izkazovati vso pozor-

nost, paziti pa na svojo lovsko in narodnostno čast. Pred odhodom na lov ne pijmo preko mere alkoholnih pijač in tudi pri kajenju se zdržimo, če gost ne kadi.

Spremljevalec bi moral o gostu, ki ga vodi na lov, vedeti, koliko izkušenj ima s srnjaki, če zna divjad sam oceniti za odstrel itd. Lovca začetnika lovska družina ne sme dodeliti gostu za vodnika, niti gostu ne sme dovoliti, da bi sam lovil. Pri odstrelu srnjadi se mnogo greši. Kdor nima jasnih pojmov, kaj je star srnjak, kaj mlad, kakšen je srnjak kategorije I in II ter kakšen je »a« in »b« srnjak, ne bi smel brez izkušenega vodnika na lov. Sicer je pa dolžnost lovskih družin, da o vsem tem poučijo lovce, predvsem mlajše.

Lov na srnjaka je navadno najuspešnejši junija in v prsku. Čim starejši je srnjak, tem pozneje izstopa. Srnjak, ki že pred sončnim zahodom stoji na njivi ali travniku, navadno ni star, kajti »rdeč srnjak v majski detelji je zmeraj mlad«. Na splošno ima mlad srnjak temnejšo, star srnjak pa svetlejšo dlako. Ta trditev drži, vendar je pri določanju starosti po barvi treba biti pazljiv. Izjemno je lahko mlad srnjak zelo svetle barve, zlasti če je bolan.

Zalaz

Divjad uspešno zalezujemo v hladnejšem in mokrem vremenu. Zemlja je vlažna, mokro listje ne šumi, lovec lahko hodi tiše in srnjad prej vstaja kakor v vročini. Vedeti je tudi treba, da je v bližini naselij manj plašna kakor v samotnih gozdovih in neobljudenih krajih, kar lovec lahko koristno upošteva.

Paziti moramo na smer vetra in opazovati okolico do zadnjega kotička vidnega polja. Lovec mora prvi zagledati divjad in ne obratno. Zalaz zahteva od lovca več znanja in spretnosti kakor čakanje. Pri čakanju se iskana divjad sama pojavi, na zalazu jo poišče lovec. Na zalazu obhodimo v nekaj urah več predelov, kjer vemo, da srnjad izstopa oz. se zadržuje. Zalaz je tako rekoč najplemenitejši način lova na veliko divjad, saj mora lovec pokazati vse svoje znanje in spretnosti; kar najbolje mora poznati lovišče, hitro in pravilno oceniti divjad, hitro se mora odločiti za strel itd. Zalaz ni brezskrbno sedenje na visoki preži ali na lovskem stolčku. Zalezovati moramo počasi, previdno in zmeraj proti vetru. Najlažje zalezujemo po dobrih lovskih stezah, ki

Foto B. Blenkuš: *Preža sameva*

si jih lovske družine uredijo v lovopustu.

Če nas pri zalezovanju opazi divjad prej kot mi njo, ne smemo obstati kot ukopani, ker sicer takoj odskoči. Pojdimo na videz brezbržno svojo pot, kakor gobar ali za divjad nepomemben spreha-jalec. V takšnih primerih nas navadno divjad spremlja s pogledom tako dolgo, da ji zginemo izpred oči. Med takim mimohodom imamo večkrat čas za opazovanje, ugotavljanje in — če smo spretni — tudi za hiter strel. Če spremljamo lovca gosta, mu v takšnem primeru med hojo povemo, da nas od tam in tam opazuje npr. srnjak, primeren za odstrel, da naj si čimprej izbere zaklon za deblom, skladovnico drv ali grmom. Seveda mora potem spremljevalec sam nadaljevati pot, da divjad ne opazuje tistega, ki je zaostal in se skril, temveč njega. Isto velja za zalaz z vozom. Strelec se mora ob določenem zaklonu neopazno spu-stiti z voza, ki nadaljuje svojo pot. Vse oči bodo spremljale vozilo in zaostali strelec ima čas za strel ali celo za približevanje k cilju.

Pred leti smo imeli v našem lovišču starega srnjaka, ki ga po

dveletnem zalezovanju in čakanju nihče ni mogel dobiti pred cev. Zaradi visoke trave, praproti in druge podrasti je bila vidljivost zelo slaba. Toda kmet, ki je imel v tem predelu parcelo, ga je vsakič videl, kadar se je peljal z vozom skozi gozd. In lovci smo se odločili, da srnjaka prelisičimo s kmetovo pomočjo. Pri prvem poskusu nam je uspelo. Skratka, spreten in izkušen lovec zna izkoristiti vsak nov položaj.

Na zalazu — preden živali še nismo ocenili — nosimo nabito, a zavarovano puško na rami, ne v roki. V roke tedaj sodi daljnogled. Na zalazu ali čakanju nas lahko spremlja tudi pes, vendar tak, ki uboga že na migljaj.

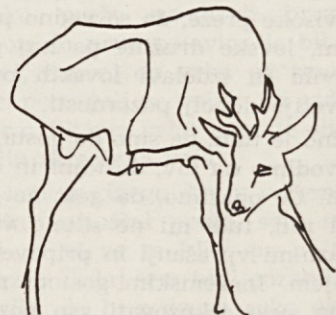
Prsk

Med lovci večkrat slišimo, da nas lahko srnjak, ki ga pri čakanju in na zalazu ne moremo upleniti, preseneti v prsku. Star in izkušen srnjak se izogiba lovčevim očem, v prsku pa večkrat pozabi na previdnost. Pri lovu na klic uporabljamo piščalke, ki jih industrija izdeluje na tekočem traku neglede na kakovost. Pri nakupu piščalke ne štedimo z denarjem, ker so cene izdelki navadno slabi. Najboljša so preprosta klicala kot drevesni list ali slama. Toda znati jih je treba pravilno uporabljati. Čim manj kovinskega prizvoka, tem bolje! Načini klicanja so: pivkanje, javkanje in vek. Močno in pogosto vekanje ni priporočljivo, ker se srnjad preveč vznemirja in postaja še bolj plašna kot sicer. Čas prska ni povsod enak, to zaradi vremenskih razmer in lege lovišča. V vročih nižinskih loviščih se prsk prične prej kakor v višinskih, hladnejših. Ob neurju in močnih vetrovih ne priključemo ničesar. Kličimo le tam, kjer se srnjad zadržuje. Bolje je klicati manj kakor preveč!

Konec julija ali v začetku avgusta

opazimo v lovišču tako imenovane kroge ali kolobarje, ko srnjak že goni srno in se poigrava z njo okoli dreves, grmov ali pa tudi na golem travniku. Tedaj vemo, da se je prsk začel. Ni priporočljivo preveč klicati v začetku prska, ko se srnjad ves dan preganja. V času največjega oplojevanja naj bo v lovišču mir, da srnjaki oplode čimveč srn. V drugi polovici prska je klicanje tudi najuspešnejše. Tedaj prihajajo na plan tudi srnjaki, ki jih prej ni bilo videti.

Kličemo na določenih stojiščih oz. čakališčih ali tudi v predelih, kjer ni stojišč in stečin. Na takšnih »zapuščenih«
krajih nas srnjad zelo rada preseneti. Na mesta za klicanje prihajajmo z dobrim vetrom in čimbolj neslišno! Ko se udobno namestimo, počakamo vsaj četrť ure, potem šele začnemo z rahlim, mirnim in ne prepogostim klicanjem. Če je srnjak sam in željan ljubezni, se bo takoj odzval klicu. Nekateri srnjaki pridejo počasi in previdno, drugi zopet v skokih in razborito. Če pa je srnjak pri srni, ali da ga je utešila, potem je navadno vse klicanje in piskanje odveč. Če četrť do pol ure po prvih klicih ne zaznamo ničesar, potem začnemo klicati glasneje. Tedaj se zgodi, da skočita na klic srnjak in srna, ki sta skupaj. Pri klicanju natančno opazujemo okolico, ker tedaj srnjak ne gre na običajen sprehod ali za hrano, temveč na vabljev srnin glas, pri tem pa previdno opazuje in išče samo v smer prihajajočega glasu.

V prsku lahko uspešno lovimo srnjaka ves dan, od zore do mraka. Če srnjak goni v nočnih urah, kar se dogaja v mesečnih nočeh, potem v jutranjih urah gotovo počiva, zato v tem času klicanje ni uspešno. Srnjak je v prsku sicer nerazsoden, tako neumen pa zopet ni, da bi tekel za lovцем, ki na vsakih petdeset ali sto korakov postoji za drevesom in oddaja srnjim glasovom podobne zvoke. Predvsem kličimo, ko je vrhunec prska pri kraju. Prsk traja še v drugi polovici avgusta in ne, kot nekateri menijo, da je po desetem avgustu prska že konec. Večkrat slišimo o prsku različna mnenja, kakor: letos je bil slab prsk, lani je bilo bolje, najlepši in najboljši prsk je bil pred tremi leti, mogoče bo prihodnje leto zopet odličen ipd. Po mojih izkušnjah in prepričanju je srnji prsk zmeraj enak, samo lovci ga doživljamo in opazujemo različno. Če so okrog prvega avgusta svetle mesečne in tople noči, potem podnevi ni takšnega preganjanja, kakor če so noči oblačne in brez mesečine. Če med prskom nastopi hladno in deževno vreme, se prsk lahko podaljša, krajši pa je ali pa v presledkih, če je toplo vreme in če je srnjad v istem času godna za razplod in je v pravilnem spolnem razmerju. Lovci vidimo največ srnjadi in pridemo najlaže do strela, kadar so dnevi v prsku jasni in vroči, noči pa temne.

Kakor počiva srnjad pred prskom, da se pripravi na svoj vsakoletni svatovski ples, tako se tudi po prsku umakne k lenarjenju, predvsem srnjaki, ki včasih kar leže smukajo travo okrog sebe. Septembra steče njihovo življenje zopet po starem. Včasih se prsk začne in neha, da ne zasledimo niti začetka niti konca in srnjaki že avgusta izstopajo, ko da se ni nič zgodilo. To se dogaja v letih s pogostimi nevihtami in neurji, z močnimi spremembami tempera-

ture, z viharji in sličnim v času prska. Takrat oplodijo srnjaki nekaj srn še pred pričetkom pravega prska, v predprsku, nekaj pa

po tem času, v zapoznelem prsku. Tako ni čudno, da se sprašujemo, kaj je letos s prskom. Torej, dober pogled in ravne cevi!

Foto P. Adamič: *Srnja pasišča na Kočevskem*

Čreda brede reko

Tone Svetina

V zbirki »Orlovo gnezdo« je pisatelj Tone Svetina zbral 26 črtic, novel ipd., izmed katerih predzadnjo iz te knjige objavljamo. »Orlovo gnezdo« je druga knjiga avtorja »Ukane« in jo je leta 1963 izdala Založba Lipa v Kopru. Ilustriral jo je Zvest Apolonio. Ilustracije te zgodbe v tej in prihodnji številki »Lovca« pa so delo mladega nadarjenega Jurija Mikuletiča iz Tolmina.

Prostrani izgubljeni gozdovi nad reko so bili dolgo varno zavetje črede divjih prašičev. Stoletno drevje je s svojimi krošnjami zastiralo vhod tako gosto, da so v gozdu vladali le mrak, hlad in tihota. Steza in poti v tem gozdu, ki se ga še ni lotila sekira, ni bilo. Tudi človek je le redko zabrodil skozi goščavje.

Pred leti se je zatekla v zavetje te hoste divja svinja, ki so jo preganjali psi. Težko je hropla. Vse je trzalo v njej. Mršava je bila in zavaljena, črna, ogromna, z ošljenim rilcem in debelo glavo. Proti večeru je povrgla šestero mladičev. Bili so nebolgli in drobni. Kmalu pa so se postavljali na noge in zateglo ter lačno cvilili. Butali so v njen razvlečeni trebuh, ko je omagano ležala na tleh, in iskali seske. Potem so vlekli, vlekli in pili. Pustila jim je in hropla od zadovoljstva in utrujenosti. Veselila se je zaroda, svoje nove družine.

Iz nosu še ni izgubila grozečega vonja po človeku in smodniku, in tleskanje strellov, vpitje ter lajež psos so ji še vedno odmevali v ušesih. Gonili so jo dolgo, dokler jim ni ušla preko reke in našla pot v te izgubljene gozdove.

Ko so se prašički napili življenja, so se umirili. Tesno stisnjeni so polegali drug ob drugem. Potem je noč zagrnila novo družino s svojo temno, varno perutjo.

Svinja si je kmalu opomogla. Hrane je bilo tu v izobilju zanj in za zarod, ki se je hitro postavljaj na lastne noge. Čez dan so bili skriti v grmovju. Šele ko so se hoste ognile v temo noči in se je med

drevjem razlila blede svečava, je svinja zakrulila, vstala in peljala svojo drobnjad na pašo.

V gozdu je bilo mnogo zveri, ki so grozile mladim prašičkom. V azurnih poletnih nočeh so slišali zavijati volka in ukati sovo. Z drevja so zrle na trop požrešne svetle oči divjega mačka. Včasih so se okoli skrivališča plazile lisice. Celo kadar je kje blizu zabokal srnjak, so se prašički splašili. Tudi jeleni so lomastili s svojim mogočnim rogovjem skozi to odljudno goščavo. Stara pa je bila močna in zvita ter je skrbno pazila svoj zarod pred vsem, kar bi ga utegnilo zateči. Prašički so se ubogljivo držali in varno rastli. Postali so urni, lepo obrasli in progasti po hrbtu. Zato jih je vodila od skrivališča vse dalje v gozd. Zdaj niso več pili pri njej. Obirali so zelenje in rili po tleh, brskali za črvi in koreninami. Peljala jih je tudi na njive, daleč iz gozda. Na jesen so odrasli. Smeli so se že raztepti nekoliko dalje po gozdu in stikati za žirom. Polja so zdaj osamela, ostala prazna, in mrzli vetrovi so hladili zemljo. Potem je sneg zametel gozdove. Zimo pa so s težavo prebijali. Klatili so se po gozdu daleč okrog, rili v trdo zemljo pod snegom in trgali mahove starih drevov.

Na enem takih pohodov za hrano so naleteli na drugo krdelo divjih prašičev. Obstali so, se ogledovali in dobrodušno krulili. Prašiči so se ovohavali in pomešali. Čreda je skupno krenila skozi gozdove za hrano. Stara svinja, ki je po velikosti in teži prekašala vse, je postala vodnica črede. V drobnih, srepah očeh, s katerimi jih je motrila, so brali mnogo dobrih in zanesljivih izkušenj, ki so jih potrebovali prav zdaj, ko je glad trkal s koščeno roko.

Za krdelom se je v razritem snegu vlekla široka sled velikih in majhnih parkljev.

Neko noč v decembru je za sledovi priklovratil potepuški mer-

jasec. Vse leto je samotaril v svojem zakotju. Kadar je slišal čredo kruliti v gozdu, se ji je vedno izognil v širokem loku. Čeprav je imela mnogo nosov, oči in ušes, se je zanesel le nase. Zdaj pa se je predramil v njem nagon, da bi plodil. Samota mu je postala odveč. Že nekaj dni ga je mučil nemir. Zgubljeno je taval v gozdu, vohljaj, iskal sledove svinj, se bojevito prestopal in krulil.

Trop je našel pri ritju. Obstal je ter opazoval. Zakrulil je in ko se čreda ni prav nič zmenila zanj, je zalomastil skozi drevje in se v diru, sklonjen k tlom in pripravljen za napad, pripodil mednje. Čreda je začudeno čakala z visoko dvignjenimi glavami in ravnodušno mahajočimi repi. Merjasec je obstal sredi črede, nihal s svojo debelo glavo na silovitem vratu, surovo motreč, če je v čredi merjasec, ki bi se mu upal upreti in se udariti z njim. Ni ga bilo. Mlade svinje so se vznemirjeno tresle, prašički so se umikali, le stara vodnica je zvodnika zadovoljno motrila, krulila in se mu dobričkala. Dobrodošel ji je bil pri tropu s svojo odločnostjo in močjo.

Odšel je s čredo in se podredil muham vodnice. Življenje črede pa je postalo nemirno. Starega merjasca je silil nagon, da je razvratno plodil. Mlade svinje so mu dale dosti opravka. Tako bi ostalo, dokler ga ne bi umirjen nagon spet odvrnil od črede, če bi ne prineslo za čredo klateža, samotarja z dolgimi belimi čekani in močnim oplečjem. Radovedno in sovražno sta se spogledala z majhnimi, zvitim očmi. Vedela sta, da za dva močna ni mesta pri čredi. Vodnica pa je tudi tega pozdravila z vabečim kruljenjem in ga spodbujala, da bi poskusil srečo in si priboril pri tropu pravico močnejšega.

Čreda se je plašno razmaknila in zvedavo ter nestrpno gledala, kaj se bo zgodilo. Merjasca sta se še nekaj časa srepo ogledovala, kot

Zaplesala sta v krogu in se mesarila z dolgimi belimi čekani

bi se bala drug drugega, ali iskala šibkih mest, potem pa sta se z glavama pri tleh zakadila drug proti drugemu, da je bobnela zemlja. Treščila sta drug drugemu v bok, a sta oba obstala na nogah. Urno sta se zasukala in znova zdrvela v boj. Zaplesala sta v krogu in se mesarila z dolgimi belimi čekani. Snežna poljana se je obarvala s temnimi lisami krvi. Borila sta se dolgo in uporno. Tleskala sta drug v drugega, hropla in se suvala z velikima rilcema.

Čreda je kot uročena gledala boj in čakala zmagovalca. Izzivalec je bil mlajši, močnejši in urnejši. Njegovi čekani so bili nevarni kot noži. Stari je kmalu omagal in se spustil v beg. Zmagovalec ga je gonil skozi goščavo, preko zamegov daleč od črede. Lahko bi ga uničil, pa mu je bilo dovolj, da ga je spodil in osramotil pred očmi vse črede. Ko se je vrnil, mu je trop odobravajoče krulil pravico, da bo plodil. Pošteno si jo je priboril.

Stari premaganec je nekaj dni plešal okoli tropa, vohljajal za sledovi in hitro izrabljal trenutek, če se je mlajši le malo oddaljil. Potem pa je bežal in bežal, kajti skopnela mu je volja, da bi se znova spopadla. Ko je utrujenemu merjascu zamrl nagon in so ga svinje začele odbijati, mu je družba velikega tropa postala odveč. Znova si je zaželel samotarstva v skritih predelih zasneženih host. Neke noči je odšel brez slovesa, prav tako naglo, kakor je bil prišel. Za zarod je bilo poskrbljeno in dosti je bilo veseljačenja.

Prišlo je poletje. Gozdovi so se kopali v prelestnem zelenju. Na polju je spet vabilo obilo tečnih sadov; v vetru je valovila pšenica, koruza se je napela, postala mlečna in sladka. Čreda svinj pa se je pomnožila.

Čez dan, ko je sonce razgrelo zrak, da je žehlala soparica tudi v senci visokega drevja ter so bleščeče muhe zvonile v ušesih, je

bila čreda skrita v hladu. Včasih, pod mrak, jo je svinja vodila kalužat. Izbrala je nekaj močvirnatih mlak v neprodni goščavi, kjer se je sitala čreda breskrbno valjala po blatu, brodila po vodi in krulila od zadovoljstva.

Zemlja okoli skrivališča divjih prašičev je bila na gosto razrita, drevesa, kjer so se čehljali, pa oguljena. Stara jih je noč za nočjo oprezno vodila na pašo. V mraku se je čreda pomaknila k obrobju gozda in čakala noči. Ko je tema strnila krošnje dreves in so se skozi redke jasnice zalesketale zvezde, je vodnica postala nemirna in se začela oglašati. Mlajši so se odzivali. Potem so vstali in se odpravili. Na robu gozda, kjer so se odprla polja in je nočnik prinašal prijeten vonj sveže rasti, se je čreda ustavila. Vodnica je dvignila glavo, previdno prestrezala šume in dolgo precejala zrak večernega vetra ter motrila okolico. Noči so bile pohlevne, tople in radodarne. Nad gorami je visela velika oranžna luna. Svinje so se v prešernem galopu zapodile na njive. Koruzna stebila so zahrestela. Začela se je požeruška pojedina. Z uničene njive je prihajalo dolgo v noč kruljenje in zadovoljno cmokanje ter lomljenje stebel. Nato so gostje kakor sence spet izginili v gozdu.

Zjutraj so kmetje preklinjali in si

ogledovali razrite, povaljane in opustošene njive. Slaba beseda o prašičih je šla po vaseh ob obronkih gozdov. Lovci so začeli ogledovati sledove parkljev. Ob njivah so postavili čakališča.

Stara svinja pa je dobro poznala nevarnega človeka. Skrbno si je izbirala mesta in s svojim tropom obiskala vsako njivo le enkrat. Včasih pa je v tišino poletne noči vendarle odjeknil strel. Jazbec, ki je prišel na ostanke prašičev, je plačal greh z življenjem. Čeprav je mladež brezskrbno lomstila dalje, je dala stara ob strelu svarilen glas in umaknili so se v gozdove. Drugo noč so se pasli že daleč od nevarnega kraja.

Neke noči pa so zaradi jazbecev plačali krvni davek. Brezskrbno so se spustili na njivo, kamor je hodil jazbec lomiti koruzo. Prečkali so njegovo stečino, ne da bi se zmenili zanjo. Sivec, ki je to noč ujel na gnezdu bolno kokoš, se je bil zakasnil. In tako so se usuli streli na tolpo ščetinarjev. Čreda, ki se je na svojem novem področju prvič znašla v ognju, se je razbežala. H gozdu se je vlekel curek krvi. Na meji je ranjeni prašič omagal in se zgrudil mrtev. Globoko v gozdu je svinja zbrala prestrašeno tovarišijo in jo peljala v varnejše zavetje. Prašiček, ki mu je lovec nasul pod kožo pekočega svinca, je ves dan ža-

Mlajši merjasec... je po strelu strahovito udaril z nogami v prazno in se usločil

lostno krulil. Po vrsti so ga ogle-
dovali in ga vohljali. Starka je
vedela, da mu ni pomoči. Z nočjo
ni odšel s čredo na pašo. Zavlekel
se je do mlake, srkal vodo, da bi
si pogasil pekočo žejo v drobovju.

Ko se je čreda zjutraj vrnila, ga
je našla mrtvega. Obletaval ga je
velik roj pisanih muh, lisica pa
mu je že načela drobovje.

Čredi so se obetali slabi dnevi.
Postala je plašna in previdna. Ob
njivah so često pokale puške. Več-
krat je vodnica ujela zoprn vonj
po človeku in čreda se je obrnila.
Takrat se je pasla kar v gozdu.
Razrila je jase, iskala črve, poži-
rjala žabe in polže. Mladi bi odšli
na polje, toda spoštovali so vod-
nico, ki je hotela obvarovati rod
in ga razmnožiti. Zato so šli po-
slušno za njo, kamorkoli jih je
vodila.

Mrzli vetrovi so bičali golo drevje.
Prišla je zgodnja zima. V zame-
tenem gozdu je zagospodaril glad.
Sledovi črede divjih prašičev so
se vlekli globoko v zavetje temnih,
z gostim podrastkom obraslih
goščav.

Po prostranstvu gozda je blodil
lovca s smučmi in naletel na sve-
že sledove. Sklonil se je in zbrano
proučil nemo govorico snežene
odeje. Bil je gozdar Jempa, ki se
je poleti priselil v kočjo na obrobju
gozda. Ljudje so ga poznali po
tem, da ni bil nikoli brez puške.
Rekli so mu kar »prašičja smrt«.

Rad ga je pil in se bahal po go-
stilnah, kako je pobijal prašiče. In
zdaj je sledil velikemu tropu. Ure
so tekle, sled pa se je vlekla med
sivimi, rjavimi in rdečimi debli
naprej in naprej. Včasih je lovec
naletel na razrito zemljo in ležišča
v snegu. Na robovih globeli se je
pripravljen s puško previdno pla-
zil od debela do debela. Potem se je
naveličal zasledovanja. Sled pa se
je vlekla naprej in skopnelo mu
je upanje v uspešen lov. Že se je
nameraval vrniti. Shojena cesta
zmendranega snega pa ga je spet
zvbila naprej. Posebno ga je
bodla v oči široko razkročena par-
kljasta sled stare svinje vodnice,
ki jo je že večkrat lovil. Veter je
bril in ledeno lizal lovca v kosmati
obraz. Zato si je mislil, da bo našel
čredo stisnjeno v zavetju kakšne
kotanje. Slabotno sonce se je že
nagnilo v zaton in oblaki so se
razsuli preko neba kakor trop
splšenih ovc. Sledove svinj pa je
ujela sled dveh velikih volkov, ki
sta se hinavsko vlekla za tropom.
Lovec se je zagledal v nebo, ki je
temnelo, in se obrnil. Poznal je
gozdove in slutil, kje bo čreda ob-
stala. Za njim se je plazil vijoli-
čast mrak, nekje v daljavi pa se
je jokajoče oglašal volk. Redke
zvezde so že zrle z neba, ko je
zagledal med debli luč svoje kočje.
Še pozno v noč sta z mladim goz-
darjem sedela ob ognju in se me-
nila o lovu. Na dober lov se ga
je Jempa napil in kmalu zasmrčal.

V snu je trzal z rokami, verižil
obraz in nekaj momljal, kakor da
je čredi na sledu.

Z dnem sta odšla za prašiči.

Čreda se je skrila v zavetje zarasle
globeli. Okoli poldneva sta jo lov-
ca zalezla. Veter jima je močno
vel v obraz in ukanil mnogo do-
brih nosov. Prašiči so ležali v
snegu in mežikali v drobno, blede,
v oblakih se skrivajoče sonce.
Lovca sta zagledala črne ščet-
narje v snegu in se pripravila.
Toda skozi drobno vejevje je uzrla
svinja vodnica nekaj rahlo se pre-
mikajočega in postala pozorna.
Dvignila je glavo, ni še spoznala,
kaj se črnega mota med debli.
Zdaj so glave dvignili tudi ril-
čarji in napeli ušesa. Trop je po-
zorno motril vodnico, kaj bo sto-
rila. Oprezno je tiho zakrulila. Ko
se je Jempa premaknil in dvignil
puško, je svinja močno zakrulila,
planila pokonci in udrla v go-
ščavo. Za njo se je dvignila spla-
šena čreda rilčastih glav in jo
ubrala od nevarnosti. Lovca sta le
za trenutek opazovala nepozabni
prizor, črno čredo bežečih ščet-
narjev, in začela streljati.

Na robu globeli je Jempa zadel
mladiča v vrat, da se je v teku
prekucnil in s rilcem zaril v za-
met. Mlajši merjasec, ki še ni
imel izkušnje s človekom in se je
malo zakasnil, je po strelu stra-
hovito udaril z nogami v prazno
in se usločil. V črevesju ga je za-
peklo. S curkom krvi v snegu je
hitel za čredo, a je ni mogel do-
teči. Lovca sta mu nekaj časa sle-
dila, potem pa sta se zbala noči
in se vrnila. Uplenjenega mer-
jaščka sta privezala z vrvmi in ga
kakor sani vlekla na vejah na
bližnjo uhojeno pot. »Prašičja
smrt« se je zadovoljno hahljal,
čikal tobak in iz škrbastih ust
rjavo pljuval v sneg.

Zvečer sta v koči cvrla prašičeva
jetra. Jempa je že koval veliki
pogon in ga naslednje dni skrbno
pripravljala.

(Konec prihodnjici)

Po lovskem svetu

Dragoceni pes

Iz švicarskega lista »Tages Anzeiger«

Siegfried Lenz — iz nemščine Aleksander Pajtler

...»Jazbečarji kratke in resaste dlake so se kakor na vsaki razstavi delili v dve skupini. Tisti, ki jih lastniki, po večini inozemci, vodijo z razstave na razstavo, so razmeroma majhni, kratkih nog in močnega prsnega koša, ki se skoraj dotika tal. Neki kmečki lovec je upravičeno rekel: »Takšnega psička jazbec pregrizne na pol.« Bili pa so na razstavi tudi jazbečarji, ki si jim lahko rekel, da so psi... njihovi razcefrani uhlji in razsekane čobe so kazali, da znajo priti do jazbeca in lisice. Zadovoljiti so se morali s skromnejšimi ocenami in zanje skoraj ni bilo prvaških naslovov, toda lastniki naj se potolažijo. Njihovih jazbečarjev ni treba nositi v nahrbtniku v lovišče, česar za pritlikavce ne bi upal trditi.« To je ugotovitev S. Kovača v njegovem članku »Lovski psi na mednarodni razstavi v Ljubljani« (Lovec, št. 4/1971). Pričujoči prevod naj bo za dopolnilo te ugotovitve.

V naši vasi je naenkrat začela izginjati perutnina. Marsikatera tolsta purica je morala pustiti svoje lepo perje in še kaj pred skrivnostnimi rovi na strmi obali pod vasjo. Sodeč po znakih, je tam prebivala številna lisičja družina. Perutnine v vasi je bilo vedno manj, perja na obali pa vedno več. Lovec Ole, moj daljnji sorodnik, se je končno le odločil napraviti temu konec. Na lisičji lov je povabil tudi mene.

Moram reči, da mi ta lisičja družina ni bila čisto neznana. Večkrat, ko sem se odpravljal ribarit, sem opazoval živahno igro mladih članov te familije. Njihovo igranje in na nek način smešno prekopicavanje me je vedno zabavalo. No, kaj več me z lisicami ni vezalo. Olevo povabilo sem tako sprejel z določeno radovednostjo. Ob hladnem protivetru sva se odpravila na obalo. Previdno sva se približala lisičinam, toda kljub ugodnemu vetru in vsej previdnosti naju ni pozdravil pobliisk lisičjega kožuha, nisva zasačila mladičev v prepiru za slastno račko, noben oprezen smrček ni pokukal iz rova. Lisice, ki so si tako nedvoumno prisvojile Bolle-

rusko perutnino, ko da so izginile — na Sicilijo!

Ole je sedel na bližnjo skalo in sploh ni bil presenečen. »Včasih,« je dejal, »vohajo lisice celo proti vetru. Toda, tokrat jim to ne bo pomagalo!«

»Lahko jim nalijemo vode v rove,« sem pripomnil. »Baje vlage ne marajo.«

»Poslali jim bomo nekaj drugega tja dol,« se je nasmehnil Ole, »poslali jim bomo obisk!«

»Psa?«

»Psa!« je pritrdil Ole zadovoljno, »psa, kakršnega še nisi videl. Dragocen pes je to. Majhen, da se lahko splazi skozi vsako ožino. Bo pravi naval na lisice, ti rečem! Sposodil sem si ga za eno uro. To je Thimsenov jamar iz Steenaspe. Kaj več ne bi govoril, toda ta pes je svojega denarja vreden.«

Čez čas so prispeli Olevi bratje, molčeci, tršati možje. Dva sta imela puški. Posedli so na bližnje skale in se na nek poseben način zazrli proti rovom. Tudi jaz sem sedel na bližnjo skalo in se predal dolгим trenutkom pričakovanja. Opazoval sem večno igro valov in kdaj pa kdaj pomežikal proti »izumrlim« lisičinam.

Končno se je Thimsen iz Steenaspe le prikazal na obali; slok možakar, zibajoče hoje, v visokih škornjih in z nahrbtnikom na ramenih. Samozavestno nas je pozdravil in na naše vprašujoče poglede, kje da ima psa, previdno snel nahrbtnik in ga razvezal. Verjamete ali ne, na dnu s krznom obloženega nahrbtnika je »čemel« oni dragocen pes, ves droban in trepetajoč, in nas zaspano opazoval. Prvi se je opomogel od preseenečenja eden Olevih bratov in vprašal:

»Zakaj mora ta pes ležati na kožuhu?«

»Zaradi toplote vendar!« je pojasnil Thimsen.

»Se ne more sam segreti s tekanjem?«

»Ta pes je glede toplote tako občutljiv,« nam je razložil Thimsen, »da lahko zapusti nahrbtnik samo za šest minut. Nato mora zopet na »pelc«. Zaradi toplote! Brez toplote ni visoke sposobnosti!«

»Potem,« je pripomnil Ole, »bi radi mi to visoko sposobnost občudovali.«

Thimsen je previdno dvignil dragocenega psa iz nahrbtnika in ga nežno božajoč postavil pred glavni rov. Pes je pozorno ovohal rov in ob nenehnem bodrenju z glasnim laježem izginil v globino. Nevarni motilec lisičjega miru! Dobesedno okameneli smo od napetega pričakovanja. Thimsen je izvlekel uro in pozorno motril sekundni kazalec. Zadrževali smo dih. Zdaj, zdaj se bo pognal kak ognjeno rdeč kožuh iz luknje, bo v skoku s šibrami preluknjan — za plačilo za pomorjene kokoši v vasi — in bo rahlo trzajoč obležal... Toda nič se ni zgodilo! Tudi nobenega lajanja ni bilo več slišati, le sekundni kazalec se je premikal dalje.

Naenkrat se je oglasil Thimsen: »Tri minute! Anton je že tri minute spodaj!«

Nihče ni odgovoril, lahko bi rekel, da smo celo preslišali njegovo ugotovitev; lahko si mislite, zakaj. Pravzaprav bi sedaj zgodba zahtevala, da ustavim kazalce na Thimsenovi uri in položaj točno

Foto M. Danegger: *Lisičke postajajo samostojne*

opišem, mogoče celo gibanje senc in šumenje trave, da zabeležim skrajno koncentracijo mož, ki tako napeto zasledujejo podzemeljske napore čudežnega Antona v pričakovanju razpleta dogodkov. Toda raje preskočim dve minuti in pustim Thimsenu reči: »Še šestdeset sekund, potem mora Anton nazaj, potem se mora segreti v nahrbtniku!«

Nagnem se globoko nad glavni rov in poslušam, poslušam. Nič. Nobenega glasu iz globine! Thimsen pripravi nahrbtnik. Gladi in segreva z dlanjo mehko podlago. »Zdaj,« krikne nenadoma, »šest minut, on mora v nahrbtnik!« Poklekne k rovu in zakliče: »Anton! Nazaj! Moraš v nahrbtnik!« Pusti lisice! Anto-o-n!« Toda Anton se ne prikaže. Napetost narašča. Thimsen postaja nervozen. Menca z nogama, i pritiska roki na senci, celo oči zavije včasih proti nebu. Antona pa ničesar ne gane. Ni njega, ne lisice.

Osem, deset, štirinajst minut je preteklo, Anton je brez dvoma izgubljen. Kaj je storil z lisicami, kaj lisice z njim? Sklonil sem se

še enkrat, zadnjikrat nad rov in napeto prisluhnil. Prav tedaj pa je spodaj zaropotalo. Nejasno bobnenje, spremljano z nervoznim pasjim laježem in presunljivim cviljenjem se je počasi oddaljevalo. Naglo sem pomignil Thimsenu, naj se skloni k luknji. Revež je prisluhnil in prebledel: »One zasipavajo mojega Antona. Živega zakopavajo v svojem labirintu!«

»Kaj, Anton sploh še živi?«

»Da, lahko komaj še živi,« pojasni Thimsen.

»Hm! Komaj še živi,« meni Ole, »a to je premalo za lov na lisice!«

»Moramo mu pomagati,« se tedaj spomni Thimsen, »moramo ga izkopati!« Odločitev je padla po osemnajstih minutah, ko bi moral biti Anton že tretjič na segrevanju v nahrbtniku. Nemudoma so me poslali v vas po lopate. Pohitel sem. Vsekakor, ko sem se vrnil z orodjem, so mi le-tega dobesedno izpulili iz rop in začela se je tekma s časom. Idilični sistem hodnikov in labirintov je bil kmalu razdejan. Thimsen je pazljivo nadzoroval delo, poslušal in prisluškoval. Nobenega znaka življenja. »Potem

truplo,« se je izvilo iz obupanih prs, »če ne morem imeti svojega Antona živega, potem vzamem s seboj njegovo truplo!«

Kako dolgo smo kopali? Ne bi mogel točno povedati. Spomnim se le, da je kdaj pa kdaj kdo izmed nas vzkliknil od začudenja nad umetelno zgradbo podzemskega bivališča. Kakšni dve uri je že trajalo, da smo končno odkrili rov, speljan do bližnjega rešilnega grmovja. Kje so zvitorepke, je bilo v hipu jasno. Toda za Antonom ni bilo nobenega sledu. Izgube tega dragocenega psa si nismo mogli nikakor razložiti.

* * *

Toda za konec moram vsekakor povedati, da je Anton čakal svojega gospodarja že doma na pragu. Da je moral ta občutljivi pes, ki naj bi bil medtem vsaj že dvajsetkrat segret, strašno prezebat, si lahko predstavljate. No, temu primerno je tudi Thimsen zvišal najemnino za izposojenega psa, kar pa Ole nikakor ni hotel plačati. Prišlo je do pravde, ki baje še traja...

Ali hormonski herbicidi povzročajo zmanjševanje živalskih populacij?

Polje in gozd sta življenjski prostor divjadi. Ta prostor pa postaja vedno bolj omejen zaradi množične uporabe herbicidov in pesticidov, ki s svojimi posrednimi učinki spreminjajo dedne zasnove in tako povzročajo degeneracijo in zmanjševanje populacij.

V poljedelstvu in delno gozdarstvu se kot zelo uspešni uporabljajo sintetični hormonski herbicidi 2, 4 — D in 2, 4, 5 — T, ki so derivati fenoksi-očetne kisline in spadajo med najmočnejše rastne hormone. Ti herbicidi sicer nimajo direktnega učinka na živali, pač pa je zastrašujoč njihov posredni učinek, kar se pokaže šele v naslednjih generacijah. Angleški znanstveni časopis *New Scientist and Science Journal* poroča v eni letošnjih marčevih števil, da je na Švedskem posebna komisija za strupe in herbicide prepovedala uporabo omenjenih hormonskih herbicidov najmanj za leto dni v predelih, ki so dostopni ljudem. To prepoved je narekovala ugotovitev mutagenih učinkov teh kemičnih spojin; njihova posledica je namreč spačeno in za življenje nesposobno potomstvo.

Delovanje fenoksi-herbicidov na dedne lastnosti so najprej ugotovili pri nižjih živalih, kasneje pa sta v Franciji znanstvenika Yvonne Lutz-Ostertag in Hubert Lutz s poizkusi z jajci lovne perjadi pokazala na visoko stopnjo toksičnosti teh herbicidov tudi za višje živali. Njun poizkus je bil napravljen z jajci treh vrst: fazana (*Phasianus colchicus*), rdečenoge in poljske jerebice (*Alectoris rufa* in *Perdix perdix*), kasneje pa še s prepeličjimi in račjimi jajci. Učinki pesticidov so bili enaki, če sta običajno raztopino aminske soli 2, 4 — D v koncentraciji

550—1100 g čistega herbicida na hektar razpršila po jajcih ali pa sta jajca postavila v hlape tega strupa. S pesticidom sta učinkovala na še nevaljena jajca oziroma valjena tri in pol dni. Kontrolno število jajc sta poškropila s čisto vodo. Med 20. in 22. dnem valjenja v umetnih gnezdih sta ugotovila, da je bilo pri fazanu in poljski jerebici 77 % mrtvih embrijev, pri rdečenogi jerebici pa 43 %. Pri ostalih preživelih zarodkih so se pojavili: delna ali popolna paraliza, zraščena vratna vretenca, stalno skrčeni kremplji, nepigmentirana ali nenormalna peresa. Spolni organi so bili pri samcih sterilni ali zelo malo plodni, pri samicah pa so bili jajčniki ploščati in različno veliki ter zrnate strukture. Avtorja na podlagi rezultatov zaključujeta, da je zmanjševanje populacij lovne perjadi v mnogih delih Evrope treba pripisati prav strupenim učinkom fenoksi herbicidov. Zaradi teh učinkov je treba

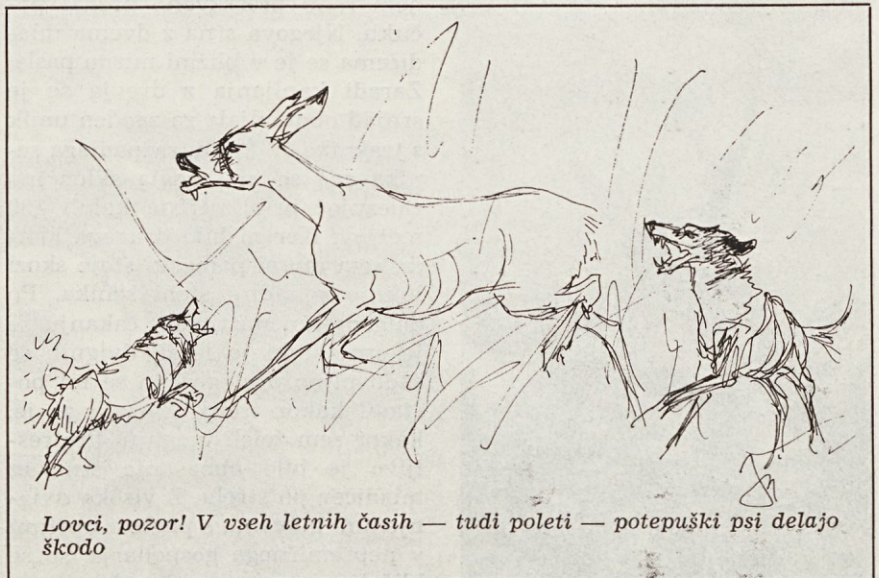

Madžarski srnjak — dolgoletni svetovni prvak, 228,68 točke; bo tudi na bližnji veliki mednarodni razstavi v Budimpešti obdržal prvenstvo

z rutinskim preverjanjem strupenosti pesticidov po »varnostni shemi«
odstraniti tiste, ki povzročajo mutacije in defekte.

Zaključki so jasni: mnoge snovi, ki se tako množično uporabljajo za uničevanje živega na velikih površinah, niso temeljito preizkušene. Če te snovi škodljivo delujejo na dedno snov pri višje razvityh živalih, ali ni v enaki nevarnosti tudi človek?

*Ing. Igor Smolej,
Katedra za
gojenje gozdov IGLGS*

Lovci, pozor! V vseh letnih časih — tudi poleti — potepuški psi delajo škodo

Srnjak mojega življenja

Fritz Kiehn, večkratni lovski gost v Sloveniji oz. Jugoslaviji, je bralcem »Lovca« že znan. V številki 6/1969 je opisal svoj lov v Južni Afriki. Za naše glasilo je napisal tudi tale sestavek. — Ur.

Med enoletniki 1960. leta mi je v mojem zakupnem lovišču Hindelang v Allgäuju posebno padel v oči šilar z visokimi, močnimi šili, močno razkrcenimi in s krepko zgradbo. V tretjem letu je bil kar čeden šesterak, od četrtega leta dalje pa se je ponašal z vedno močnejšim rogovjem. V šestem letu je kazalo, da je na višku svojega življenja. Namenil sem se, da ga po prsku odstrelim.

V poznopoletnem popoldnevu sva dremajočega na travniku z lovcom opazovala na komaj 40 korakov in se nikakor nisva mogla skozi daljnogled napasti na kapitalni trofeji. Močna stebila, dobro razkrcena, z bogato grbičavostjo, s

Tristebelno rogovje nepravilnega dvanajsteraka

strehastima rožama, temne barve, zelo močan po telesu — idealna »žetev«. Srce mi je kovalo, brez dvoma srnjak mojega 65-letnega lovskega življenja. Dolgo sem se boril, preden je v meni zmagal gojitelj in lovcu Hermanu se je odvalil kamen od srca. Priznam, tudi meni. Vzdržal sem se tem lažje, ker njegovo stanišče v revirju ni bilo ogroženo. Tudi v bližini stanujoči kmet, privržen srnjadi, se je veselil še leto dni milostnega srnjakovega življenja.

»Veliki čas« srnjadi je naslednje leto že minil in naš silak je znova zadostil dolžnosti za potomstvo. Sedaj naj spregovori puška. Žal smo ugotovili, da je starina postal skriven in je šele v mraku izstopal ter se pred zoro umikal v svoj stan. Ponoči si je pa privoščil odpadlo sadje in druge poslastice v vrtovih naselja. Dan za dnem, rano in ka no smo ga zaman zalezovali, dokler ga nismo 20. avgusta opazili na kakih 500 metrov.

Bilo je zjutraj po deževni noči, ko se je v bližini svojega stanišča sredi travnatega brega ob gozdnem robu brezskrbno predal počitku. Njegova srna z dvema mladičema se je v bližini mirno pasla. Zaradi kapljanja z drevja se je srnjad obotavljala za zgoden umik s travnika. V kritju razpadlega senika sva se mu mogla sklonjeno zalezujoč približati na kakih 130 metrov. Ker ni bilo drugega kritja, sem moral pomeriti stoje skozi luknjo v zadnji steni senika. Po dolgem vznemirljivem čakanju se je srnjak, ki je ležal, dvignil, se zadovoljno pretegnil in se mi postavil kakor treba. Zgrudil se je, kakor sem želel, v ognju. Pretresljivo je bilo obnašanje srne in mladičev po strelu. Z visoko dvignjenimi glavami, s pogledi uprtimi v nepremičnega gospodarja, so se bližali v pozornem koraku in so

minute dolgo stali z dvignjeno sprednjo nogo in s pokončnimi uhlji. Ko da so sočustvovali in se poslavljali, preden so se zamišljeno umaknili. Šele potem smo smeli lovec Schratz, njegov pes in jaz iti srečni ob jutranjem zvonjenju, pobožno in hvaležno na mrtvo stražo. Foto kaže tristebelno rogovje dvanajsteraka, blizu 400 g težko. Iztrebljen srnjak je tehtal 20 kg. Desno stebilo je visoko 26 cm, levo 21 cm, srednje viličasto stebilo je na isti levi rožnici. Hubertu in mojemu lovcu se v svojem 86. letu življenja zahvaljujem za ta lovski blagor.

*Fritz Kiehn,
okrožni lovski mojster*

Okrog 60 golobjih rodov z več kakor 400 vrstami živi po vsej zemlji, razen v polarnih krajih. Golobi so zanimive ptice s svojevrstnimi potezami. Tudi prehrana mladičev je prav svojevrstna, 9 do 10 dni dobivajo nekakšno golšno mleko. Pri samici in samcu namreč golšne celice izločajo nekakšno kašasto, po žarkem maslu dišečo snov, ki jo stara dva izbljuvata mladičem v grlo. Na sliki avstralski čopasti golob, o katerem ste brali v prevodu »Avstralija«, Lovec št. 11/1971.

Lovski oprtnik

Lovska razstava v Novem Sadu generalka za Budimpešto

Na Novosadskem sejmu je bil v 8 paviljonih in na odprtem razstavnem prostoru — na skupni površini 22 000 m² — od 12. do 20. junija 1971 drugi mednarodni sejem opreme za lov, ribolov in šport.

Na njem so razstavljali vsi pomembnejši jugoslovanski proizvajalci, zastopniki in trgovske hiše, ki se bavijo z izdelovanjem in prodajo orožja, municije in sploh opreme za lov, ribolov ter rekvizitov za šport in rekreacijo. Med drugimi so sodelovali: »Crvena zastava« z bogato izbiro orožja, »Krušik« iz Valjeva s tulci in netilkami, »Metal« iz Sarajeva z opremo za lov in ribolov, »Industrija import« iz Beograda z orožjem italijanske firme »Beretta«. Iz Slovenije so bili zastopani: »Slovenijašport« — Ljubljana, »Puškarna« Kranj in »Elan« — Begu-
nje.

Med inozemskimi razstavljalci so bili najštevilnejše zastopani proizvajalci iz ZR Nemčije, Francije, Italije, Avstrije, DR Nemčije, Švedske, Japonske, Danske, Anglije, Sovjetske zveze. Italijanska proizvajalca lovskega orožja in športne opreme Beretta in Fiochi sta na sejmu priredila tudi tiskovno konferenco, na kateri so italijanski predstavniki seznanili novinarje z najnovejšimi izdelki italijanskih firm. Posebno pozornost so vzbujali aparati za metanje umetnih golobov z vgrajenim »fonopul sistemom«. Ti aparati povsem samostojno mečejo golobe in samostojno tudi izbirajo smer leta golobov. Novosadski strelci so sklenili pogodbo za nabavo takih aparatov.

Veliko opreme, predvsem pa izdelke široke potrošnje za lov in druge športe je

bilo na sejmu možno kupiti.

V okviru sejma je bila 19. in 20. junija tudi razstava psov vseh pasem. Razstavljenih je bilo okoli 400 psov. Štirideset lastnikov najlepših psov je prejelo pokale. Razstavo sta organizirala Kinološka zveza Vojvodine in Kinološko združenje Novi Sad.

Na tej prireditvi je bilo 18. junija tudi posvetovanje »Jugoslovanskega odbora za turizem in športno rekreacijo« o lovskem turizmu. Osnovna misel treh referatov je bila, da so še velike možnosti za nadaljnji razvoj lovskega in ribolovnega turizma. Iznešena pa je bila tudi kritika na račun privatnih posrednikov, pretiranega odstrela divjadi in drugih slabosti, proti katerim se je treba boriti.

Za lovce pa je bila vsekakor najzanimivejša razstava najboljših lovskih trofejev. Ker je od 27. 8. do 30. 9. 1971 v Budimpešti svetovna lovska razstava, na kateri bo sodelovalo okrog 40 držav, se je Lovska zveza Jugoslavije odločila, da predhodno v Novem Sadu zbere in predstavi vse najboljše trofeje, ki bodo Jugoslavijo zastopale na tej veliki prireditvi v Budimpešti. Tako je bilo v Novem

Sadu razstavljenih nad 300 trofejev — z zlato medaljo. Vse kaže, da čekanov divjega merjasca, ki ga je v Prokletijah uplenil Abaz Šabanoj, ne bo preseгла nobena tovrstna trofeja in da bodo ti čekani v Budimpešti proglašeni za svetovnega prvaka. Pač pa bo jugoslovanski jelen, uplenjen leta 1946 v Kazuku v Podonavju v Bački, ki je polnih 17 let nosil naslov svetovnega prvaka, zdrknil na tretje mesto. To pot bo prvenstvo v jelenjem rogovju imela Madžarska, s prvim in drugim mestom.

-elf-

Kako zaščititi divjad pred kosilnicami?

Mehanizacija v kmetijstvu je v zadnjem času tako napredovala, da so tudi kosce že povsem zamenjale kosilnice. Še večjo nevarnost za mlade zajce, srnjad, fazane, jerebice itd. kakor nekoč kose, sedaj predstavljajo kosilnice. Vse pogostejše se dogaja, da kosilnica odreže divjadi glavo, noge ali jo drugače rani, da kasneje v mukah pogine. Ne samo da žival trpi, tudi veliko škodo ima lovska družina.

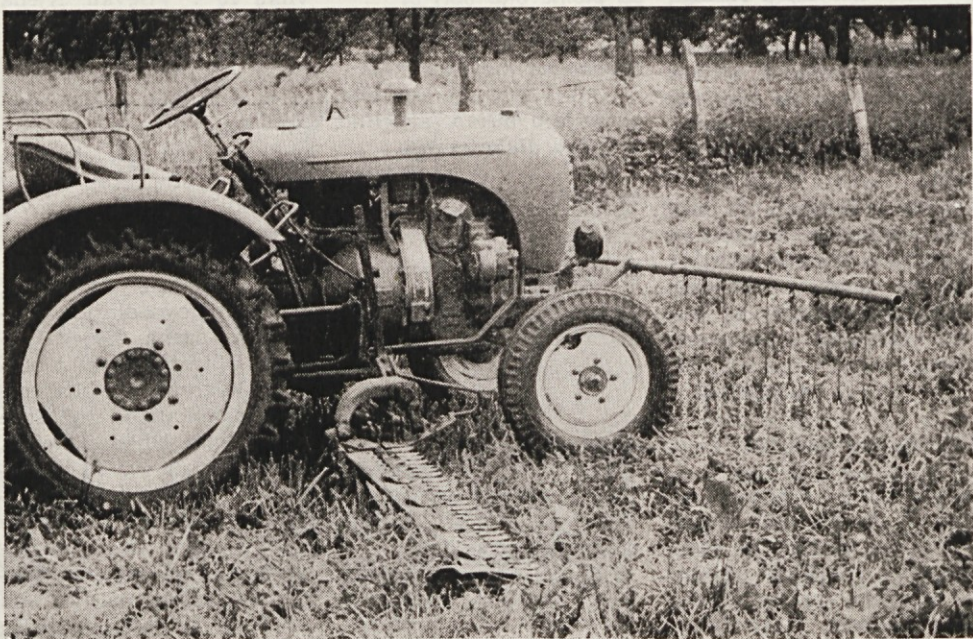
Kako bi torej divjad vsaj delno zaščitili pred noži ko-

silnic? Lovska družina Hoče pri Mariboru je izdelala preproste naprave, s katerimi so dosegli odlične uspehe. Traktorska kosilnica s plašilno napravo ni nekaj novega, saj je o tem pred leti že pisal »Lovec«. Toda kaže, da je bil odziv na to pisanje skromen. Zato se mi zdi važno, da ponovno opozorim na to enostavno, a koristno napravo. Sestoji iz droga, ki je pritrjen na traktor približno 2 m pred noži kosilnice, v višini ca. 80 cm od tal. Na drogu so v razmaku po 10 cm pritrjene do tal viseče svetleče se verige. Skozi visoko travo te verige nihajo, žvenketajo in se svetlikajo. Takih svarilnih znakov in pa tudi dotika z njimi se divjad ustraši in še pravočasno zbeži.

Vsak lastnik traktorske kosilnice, ki je ljubitelj divjadi ali celo lovec, naj vidi v tej napravi učinkovit pripomoček za ohranjanje divjadi. To preprosto pripravo ni težko izdelati. Kakor za traktorsko kosilnico je tako oz. podobno pripravo možno izdelati tudi za druge vrste kosilnic. Lovske družine in lovci, vplivajte na kmetovalce, da se opremijo s takimi koristnimi pripomočki!

O. Gradišnik

Traktorska kosilnica s plašilno napravo

Zakaj čakamo?

V članku »Od pravde k dejanjem«, Lovec št. 12/70, sem predlagal, da bi se čimprej sestali pisci-strokovnjaki o gamsih in za okroglo mizo izdelali zaključke o gojitvi gamsov v Sloveniji.

Po obvestilu uredništva v isti številki Lovca je izvršni odbor LZS na svoji seji 9. 2. 1970 osvojil ta predlog in poveril sklicanje takega posveta gospodarski komisiji LZS. S tem pa je bila do nadaljnega tudi zaključena razprava o gamsih.

Preteklo je že več ko leto dni in baje še vedno ni bilo tega posveta, niti še niso pripravljena kakršna koli navodila o gojitvi gamsov. Vsi slovenski gamsarji se resno sprašujemo, zakaj tako! Mar so naši strokovnjaki res tako neenotnih stališč, da je nemogoče izdelati vsaj osnovne zaključke oz. napotila. Menim, da mora tudi v tem primeru lovska dolžnost premagati osebne motive. Strniti se je treba okrog vprašanja o gamsih in na vsak način najti rešitev. Če ni enotnih gledanj, pa naj bodo variante. Poudarjam še enkrat, kar sem že napisal v svojem omenjenem članku: Bolje vrabec v roki, kakor golob na strehi!

Če je razlog, da tega ni mogoče urediti, nedovoljna iniciativa ali drugi razlogi, bi predlagal, da zadevo vzame v roke predsednik LZS Rado Pehaček, ki mu je gotovo tudi do tega, da pri gojitvi gamsov v Sloveniji napravimo korak naprej.

Ob tej priložnosti pa tudi predlagam, da uredništvo »Lovca« nadaljuje z objavljanjem člankov o gamsih, predvsem takšnih, ki obravnavajo še nepoznano snov.

Ivan Cvek

Pripomba uredništva:

Napovedani sestanek o gamsih je bil lani jeseni. Vsekakor so bili na njem doseženi rezultati, vendar so nekatera vprašanja ostala še odprta. Gospodarski

Foto J. Lavtizar: Čaka na gojitvena navodila...

komisiji LZS je bilo poverjeno, da zadevo pripelje do kraja. Tedaj bomo pa tudi objavili zaključke in navodila.

Glosa

(Objavljamo, da pesem ta ne postala bi resnica)

*Se naši lovci pravdajo
srdito,
katere gamse treba
postreliti,
da mogli večje kozle bi
zrediti,
da pleme bilo bolj bi
plemenito.*

*Skrbno na rogljih štejejo
jim leta,
pomerjajo višino, debelino,
ter čopa dlake merijo
dolžino,
da vidijo, kaj prida
se obeta.*

*Zgradili piramido so
gojitve,
da kozle in kozé bi prav
streljali,
kozé imele dobre bi
možitve.*

*A gamsji rod na skalnih
piramidah
ostal je zvest tradiciji
očakov,
za pravdo ni se zmenil
v Abdèrah.*

M. Š.

Moj prijatelj Jure

Moj prijatelj, partizanski prvoborec in rezervni častnik naše vojske Franc Kordiš-Jure me je večkrat vabil, naj ga obiščem na domu. In žal mi je, da ga nisem, ko je bila še med živimi njegova zvesta življenjska družica — učiteljica Ivanka. Tam na kraju nehanja v Viševku v Loški dolini se vetrič že peto leto poigrava nad njeno urejeno gomilo.

Končno sem pred hišo števika 10 v Viševku. Njena zunanost in notranost nalikujeta lovskemu domu. Stari zaslužni lovec Franjo si je tudi dom lovsko uredil. Vstopil sem. S sten me pozdravi na desetine lovskih trofej. Kaj vse tu ne vidiš! Krasno rogovje jelenov in srnjakov, nagačenega volka, lisice, veve- rice, kljunača, lešnikarja, polha, malo podlasico, hermelina, fazana, divjega petelina. Pravcati lovski muzej. Dragocena zbirka trofej, na katero je Jure upravičeno lahko ponosen. Pomenkovala sva se in pravil mi je to in ono iz lovskega življenja. Kadar v v srcu rjove vihar, ko človeka mučijo tegobe vsakdanjega življenja, ko mu življenje prinaša zmage in

poraze, uspehe in neuspehe, vzpone in padce, krivice in zadoščenja, se lovec poda v zavetje gozdov in pri- sluhne utripu nepokvarjene narave.

In Jure odhaja v Racio goro ter na Petelinjek. Ustavi se na rodni Poljanah in v spominu se mu prikazujejo podobe iz mladostnih let. Še eno leto in moj prijatelj bo praznoval šestdeseti rojstni dan. Oj, mladost ti moja, kam odšla si... Neveseli so spomini na čase, ko je služil v stari jugoslovanski vojski. Potem je često moral na orožne vaje. V evidenci so ga imeli kot rezervnega narednika.

Izbruhne vojna in deželo zasedejo fašistične sile. Štiri krvava leta je France partizani. Sposobnemu, hrabremu in preudarnemu tovarišu so zaupali odgovorne naloge. Na Poljanah pa je gorela domačija Hostovih — njegov rodni dom. Hodil je, hodi in še bo hodil v hribovih na severni ter južni strani doline. Čakal bo in zalezoval divjad ter premišljeval v dragih mu krajih, kot so Jelenji vrh, Bukov vrh, Racna gora, Berišek, Podrta gora, Hrastje, Gobovec, Mala ograda, Pogoreli grič, Vranja stena, Novi lazi, Lačnik in kdo si ga vedi, kje še.

Radosten je spomin na 23. december 1954. Čakal je v Beriškcu. Skrbno je pomerial in sprožil, nato še enkrat. Potlej pa so njegovi lovski tovariši ogledovali ustreljenega volka. Žena Ivanka je bila ponosna na svojega moža lovca.

Pomenek je stekel o naši polpretekli dobi in njenih moralnih vrednotah. Naj pohvalim svojega prijatelja? Ni potrebno. Skromnost je lepa človekova odlika. Toda naša družba je znala ceniti njegovo delovanje. Na mizi pred nama leže številna odlikovanja in priznanja. Razen spomennice 1941 ima Jure še štiri odlikovanja za zasluge v NOB. Po vojni pa so mu za njegovo nesebično in požrtvovalno delovanje prisodili še red dela z zlatim vencem. Kaj pa lovci? V ličnih zelenih škaticah

hrani troje lovskih odlikovanj. V roki imam listine in berem: Republiška lovska zveza je leta 1956 odlikovala Franca Kordiša z znakom za lovske zasluge. Leta 1960 ga je vodstvo republiške lovske zveze odlikovalo z redom za lovske zasluge II. stopnje in leta 1967 z redom za lovske zasluge prve stopnje.

Na mizi pa blesti še dvoje odlikovanj njegove nepozabne življenjske družice. Da, to so moralna družbena priznanja, ki jih dandanašnji vse premalo cenimo in preveč hlastamo za materialnimi dobrinami.

V žarkih pomladanskega sonca se je kopala ljubka vasica Viševak, bujno so cvetela drevesa okrog Jurčevega »lovskega doma« in čudovit pogled se mi je nudil na Raco goro, ko sem se poslavljaj od svojega prijatelja.

Jože Janež

Trinajsti »najgorši«

To pišem predvsem zato, ker sem večkrat slišal razna mnenja starejših lovcev o premikanju srnjakov. Nekateri trdijo, če srnjaka na določenem mestu oziroma v predelu odstreliš, tam sr-

njaka več ne bo, ali vsaj kmalu ne. Vendar je res narobe. Da, srnjak ima svoj prostor in ga varuje, dokler je živ, oziroma ga tako dolgo brani, da mu pojenjajo moči. Potem pa pride drug, če je seveda stalež srnjadi v lovišču kakor tudi v širši sosesčini dober. So predeli, na katere tekmeči komaj čakajo. Več zanimanja s strani srnjakov je vsekakor za najboljše rajone. Naj navedem primer.

Prilagam sliko trofej. Na enem in istem mestu je padlo v presledkih od leta 1951 do 1970 trinajst srnjakov, šest jih je na sliki, preostalih sedem pa nisem imel na voljo, ker so 4 šle v inozemstvo, tri pa imajo domači lovci gostje. Vsekakor izredne trofeje, tudi po telesu so bili to močni srnjaki. Vseh 13 je padlo na površini enega hektara. Starost vseh je bila nad osem let, štirje celo nad 12 let s popolnoma izrabljenim zobovjem. Rogovje nam tudi kaže, da so si bili nekateri v sorodstvu.

Kraj, kjer se ti močni srnjaki zadržujejo, ima poleti in pozimi dosti vode, jugovzhodno lego. Tla so poraščena z vsemi dobrinami in dovolj hrane ima srnjad vse leto. Ni tako hude zime,

da bi v tem predelu manjkalo hrane. Pozimi se tod zadržuje po 20 do 30 srnjadi. Občasno je tukaj tudi jelen damjek. Pride in zgine.

Srednje rogovje na sliki je izredne oblike. Ta »najgorši« je padel na tem mestu 5. avgusta 1970. Rogovje je temno, srednje grbičavo, močno. Posebna zanimivost je vrh, ki se razrašča v več konic v obliki dveh manjših lopat. Nepravilni dvanajsterak je! Nehote ti pride na misel, da je morda križanec damjeka. Po telesu ni bil nič kaj posebnega; izčiščen je tehtal brez glave 19 kg. Toda kak kg je izgubil med prskom.

Srečni uplenitelj je bil naš član Fric Rehar. Se pač zgodi enkrat v življenju! Diana mu je bila naklonjena prav za njegov življenjski jubilej, za štiridesetletnico.

Na koncu vam pa lahko javno »zaupam«, da je na tem mestu že nov naslednik, krepak šesterak z močnim, temnim in debelim rogovjem, izredne kondicije, nekako šest let star. Upamo, da bo poskrbel za krepak naraščaj.

Alfonz Koser,
LD Rogatec

Poglej, na kaj streljaš!

Decembra 1969 se je v našem lovišču pojavil ranjen jelen. Imel je zlomljeno zadnjo levo nogo, ki mu je pri hoji kar opletala. Prvi ga je opazil mladi lovski pripravnik Branko in je o tem takoj obvestil starešino lovske družine. Še isti dan smo se dogovorili, da moramo jelena čimprej rešiti trpljenja. Drugi dan smo ga štirje lovci in pripravnik Branko obsledili. Postavil sem tri lovce na stojišča, sam pa sem z Brankom šel po sledu za jelenom. Kmalu je pred nama jelen odskočil, streljal sem in zgrešil.

Jelen se je umikal pred nama tako, da sva parkrat videla, kako se je majalo grmovje, a do njega nisva prišla. Prečkal je tudi stojišče enega od lovcev, ki se je bil sam premaknil »na boljše« mesto. Ko nas je hoja po snegu dovolj utrudila, smo za tisti dan odnehali. Naslednjega dne smo vso stvar ponovili — z istim uspehom, le da se je tedaj jelen pred nami umaknil na drug hrib. Dan po tem sta šla nadenj lovec Ivan in Branko. Obkroževala sta ga in zasledovala, a se jima je umikal tako dolgo, da je prešel v sosednje lovišče. Čez dva dni se je jelen vrnil na isto mesto, kjer je bil prvič zapažen. Sedaj je bil že zelo shujšan. Spet se nas je zbralo sedem lovcev, obsledili smo ga v goščavi, 4—5 ha veliki. Trije smo streljali nanj, a se ga krogla ni prijela. Naslednji dan smo šli zopet nanj. Razpostavili smo lovce tako, da bi jelen k enemu moral priti. Posebej sem nekomu naročil, naj stoji točno na stojišču, ki mu pravimo Vrata. Branko in jaz sva šla zopet za sledom. Jelen se je tako spretno umikal, da ni prišel nobenemu pred cev. Že se je skoraj mračilo, ko sem jelena zagledal na drugem bregu, kakih 300 m daleč med redkim bukovjem. Edino upanje je bil še lovec pri Vratih, kajti jelen se je pomikal nekako v njegovo smer. Za vsak pri-

Šest od trinajstih, uplenjenih v predelu Log-Hojevec, LD Rogatec, od leta 1951 do 1970

mer pa sem še sam hotel zapreti nezaprto stojišče poleg neke goščave. Naročil sem Branku, naj gre sam počasi po sledu za jelenom, jaz sem pa tekkel na stojišče. Zadnjih 100 m sem se stojišču bližal počasi in pazljivo. Komaj sem prišel na stojišče, že sem zagledal jelena na kakih 100 m, kako se počasi vzpenja v breg proti meni. Dvigal je in spuščal glavo, kakor sem ga videl prejšnje dni. Bil sem prepričan, da šepa. Pomeril sem v prsi in pritisnil Padel je kot od strele zadet. Stopil sem do njega. Bil je že mrtev, toda drug jelen, ne ranjenec. Bilo mi je hudo, da nisem vedel, kaj naj napravim. To sem storil torej jaz, ki vedno opozarjam: Poglej, na kaj streljaš! Kmalu je bil pri meni lovec Tone in me tolažil, da ima rogovje »škart«. Res je komisija ocenila trofejo kot nekvalitetno, gojitveni odstrel, ali občutek krivde je ostal. Trofejo sem dal v lovsko kočo, doma bi me vedno spominjala na neljubi dogodke. Ranjeni siromak pa je padel šele čez nekaj dni, zelo neslavno, pod kozolcem, kamor se je izčrpan zatekel.

Polde Merhar,
LD Čatež ob Savi

Piknik in srnjak vilar

Bilo je 23. avgusta 1970 v predelu Ločnica, ob Šmarju pri Jelšah. Prireditelj pik-

nika S. S. nas je s posebnimi vabili sklical na praznovanje skritega jubileja. Povabljenih je bilo preko trideset prijateljev lovcev. Vsega je bilo v izobilju, jedadče in nadvse dobre pijače. Praznovanje se je pričelo z lovom na lisice, vrane, srake in šoje. Po jutranjem »pogonu« se je pričel »zadnji pogon«. Gostitelj je narezal domačega kruha, čebule, paprike, paradižnikov, razsekal v krušni peči pečenega prašiča in seveda natočil steklenice res pristnega domačega virštajncana. Vse to nas je čakalo, ko smo se nekoliko utrujeni vrnili z »lova« k lovsko-gozdarski koči, ki jo vidite na sliki. Na pogled majhna kočica ima popolnoma izkoriščen prostor, saj je v njej šest ležišč, miza, klop, viseče omare, štedilnik in še shramba za orodje. Najbrž bi se za takšno kočico navdušila marsikatera lovška družina.

Sam kraj Ločnica je zelo lep, bogat s floro, s potokom po sredi doline, s travniki, obdanimi z mešanimi gozdovi. Idealno področje v šmarskem lovišču za uspešno gojitev srnjadi.

Razpoloženje je bilo v resnično prijateljskem vzdušju, tako da so med drugim začeli leteti klobuki v zrak (dobra propaganda za našega veterana lovca-klobučarja Željka, saj lovski klobuk mora imeti tri luknje). Med grmenjem lovskih pušk zagleda Danč nasproti čez potok na 150 m ob robu

gozda srnjaka. Janž pravi, da se čehlja, Ivo pa, da je to tisti vilar, opazovan že več let. Streljanje utihne, srnjak pa čehlja rogovje še naprej. Medtem skoči Stan-ko po daljnogled, v avto pod kočjo, pa se je začelo ugotavljanje, če je vilar ali šesterak. Seveda je daljnogled pokazal v sencah zahajajočega sonca suho smrekovo vejo, ki se je zibala v lahнем vetru. Tudi naše nihanje se je v veselju zaključilo. Še več takšnih!

Alfonz Koser

Fotoamater

Kozača ali uralska sova

Sredi maja sva se s kolegom odpravila proti Iški. Motorja sva pustila ob kolovozu blizu kraja, kjer je

stalo suho, kakih 5 metrov visoko, votlo deblo. Tovariš si ni mogel kaj, da ga ne bi porukal z namenom, da ga prevrne. Že pri prvih nihajih je iz dupla zletela sova. »Gnezdi,« mi pravi, jaz pa še vedno buljim za njo, čeprav je že sedela v krošnji oddaljene bukve. Odšla sva v Iško in vso pot tja in nazaj sem delal načrte, kako se bom priplazil do dupla in jo skušal fotografirati. Bil pa sem bolj slab zalezovalec. Že na dvajset metrov od debla je zletela iz gnezda in potem sem jo debeli dve uri zaman čakal, skrit za deblom sosednjega drevesa. Bila je oprezna in je nekajkrat obkrožila svoj dom in me vedno našla, kako čepim in se ji skušam skriti. »Nič ne bo,« mi pravi kolega, ki je malo bolj stran malical ter opazoval sovo in mene.

Drugi dan sem bil zopet tam in ni mi bilo treba iskati zaklona. Na drugi strani kolovoza je bilo na skali prevrnjeno drevo, ki je s koreninami tvorilo dobro kritje. Zlezal sem v to

naravno skrivališče, se »udobno namestil«, še prej pa pred seboj položil jelove veje za boljši zaklon. Fotoaparatus je kot strojnica gledal iz bunkerja naravnost v krošnjo bukve poleg dupla. Tja bo sedla, ko bo videla, da je zrak čist in se nato spustila v gnezdo. Po eni uri čakanja se je to res zgodilo. Potem, ko je obletela ves teren in ugotovila, da ni nevarnosti, je neslišno pristala na veji. Če ne bi ves čas spremljal njeno preletavanje z drevesa na drevo, je prav gotovo ne bi opazil pred seboj, tako neslišno je priletela. Dvakrat sem pritisnil in nato je odletela, zaradi šklopa sprožilca. Pozneje je priletela še dvakrat. Ko je čepela na veji, se je s počasnim obračanjem glave za 180° pričevala, če je tudi za njenim hrbtom varno. Mežikala je, kot zna le sova in pobožno pogledovala proti gnezdju. Ker me je že bolela zadnja plat od dveurnega »udobnega« sedenja, sem se poslovil.

Ko sem prišel čez teden zopet na ogled, sem tam našel tudi soproga, ki je bil na straži. Zagledal me je in odletel ter spustil svoj »u-u«. Žena sova je prav tako zletela in jezno zahreščala. Ker se nista hotela slikati v dvojce, sem jima pustil v miru prespati njuno »noč«.

Potem sem še nekajkrat obiskal sovjo družino, ne da bi videl naraščaj, ki sta ga skrbno čuvala v duplu. Da sta bila res skrbna starša, naj dokazuje tole: V začetku junija, ko sem se nekega dne zopet kot maček tihotapil po kolovozu proti duplu, je ata sovan že od daleč opazil premikajočo se nevarnost in zaplaval skozi krošnje; mama sova pa so tudi kmalu nato zleteli iz gnezda. A ni bilo deset sekund, ko se je že spet pojavila na bližnji bukvi. Zelo te skrbi moja navzočnost pod gnezdjom, sem si mislil. Bomo videli, čemu, sem si dejal in začel majati njen dom. Tedaj se je zgodilo nekaj neverjetnega. Skrbna sova je pikirala na mojo glavo in mi zbila kapo po tleh. Doživel

sem pravi bombni napad in postalo me je skoraj strah, še posebno, ker je sovan nekje v bližini začel spuščati pasjemu laježu podobne glasove. Pograbil sem najbližjo suho vejo za vsak primer, če me zadene križni ogenj, da me napadeta oba. Malo iz strahu, malo iz spoštovanja do junaške družine sem se umaknil.

Naj povem, da sem porabil polovico filma za sovo, a se je za silo posrečil le tale objavljeni posnetek. Dober res ne more biti, ker imam le 135 mm teleobjektiv, kar je za fotografiranje majhnih živali premalo. Kozačo sem slikal natančno na 28 metrov, kolikor je znašala razdalja od prevrnjenega štora do dupla.

Ing. Tomaž Kočar

Kozača ali uralska sova (*Strix uralensis*) živi predvsem v vzhodni in severovzhodni Evropi, a tudi ponekod v Sloveniji ter v Bosni do srednje Dalmacije. Dolga je do 60 cm, sivkasto bele barve in široko prostaga. Tudi peruti in precej dolg rep so živo prečno prostagi. Glava je okrogla in brez pernatih ušes. Obrazni venec je sivkasto rjav in brez svetlih kolobarjev. Oglašja se z lajačim »hav-hav-hav«, ki se v presledkih končuje v glasno potegnjeni »havek«. Kozača gnezdi v duplih, redkeje tudi v opuščenih gnezdihih ujed.

Naš lovski zakon od sov uvršča k divjadi samo veliko uharico, ki pa je kot divjad vse leto zaščitena. Tudi vse druge sove — tudi kozača — so zaščitene vse leto, te pa po odredbi o varstvu koristnih ptic in sesalcev (Ur. list SRS, št. 29/1966, ali »Lovec« št. 8/1966).

Ur.

Foto J. Cah: *Ta pa ni kozača, ampak mlada velika uharica iz Črnega kala*

Mladi pišejo

Slišala sem peti črnega trubadurja

Že dolgo mi je očka obljubljal, da me bo peljal v gozd, da bom slišala, kako poje divji petelin.

Dne 11. aprila sva se odpravila, da ga naskočiva. Ura je bila pol štirih zjutraj, ko sva se odpravila v sanjajoči gozd. S seboj sva imela luč, kajti noč je bila temna. Mene je bilo seveda strah, ker sem bila prvič ponoči v gozdu. Pot se je strmo dvigala. Nekje v daljavi sva slišala skovikati sovo. Iz sive megle se je nenadoma pokazala majhna cerkvice. Zvonovi so peli jutranjo pesem.

Očka je ugasnil luč. Velikokrat sva se ustavila in nemo prisluškovala. Tišina. Zvezde so počasi zapirale svoje svetle oči. Kmalu sva bila z očkom na rastišču. Kar naprej me je opozarjal, naj bom tiho. Postala sem nemirna. Petelin je zapel. Pesem se je komaj slišno, zamolklo glasila nedaleč od naju v velikem borovcu. Prihuljeno sva se plazila od drevesa do drevesa. Čedalje razločnejši je

bil glas. Ko je trubadur vnovič zabrusil, sva naredila tri korake. Nato je petelin nekaj zaslutil, razprl peruti ter se prepeljal. Z očkom sva se premaknila do poti in nato po poti navzdol. Drugič sva ga naskočila. Tu in tam sem slišala, kako lepo so žvrgoleli drugi ptiči. Na borovcu sem zagledala neko črno gmoto. Očka je dvignil daljnogled in pogledal. Stric petelin je veličastno stal na borovčevi veji. Razpel je peruti, iztegnil vrat in zaplahutal. Prepeljal se je in nisem ga več videla.

Še marsikomu bi privoščila tako enkratno doživetje, slišati in videti črnega trubadurja.

Andrejka Pagon,
Žiri

Lovska organizacija

Lovska družina Lukovica ustanovljena med prvimi

Poročilo o prazniku LD Lukovica je zapoznalo, vendar je prav, da lovsko javnost le nekaj zve o življenju te družine.

LD Lukovica in njeni gostje so se 16. 9. 1970 zbrali na Rokovnjaškem taboru na Brdu pri Lukovici, kjer so proslavili 25-letnico osvoboditve in 25-letnico ustanovitve LD Lukovica ter se pomerili v streljanju na umetne golobe.

Pozdravni govor je imel starešina LD Lukovica ing. Gregor Kersnik, ki je posebej pozdravil predsednika ZLD Ljubljana in zastopnika LZS Ivčeta Majcna, zastopnike sosednjih LD in podjetij, vse lovce ter druge goste in sodelujoče.

Minilo je 25 let, odkar smo v štiriletni borbi osvobodili domovino in si med drugim priborili tudi pravico, da sleherni državljan lahko sodeluje v lovskih vrstah. Ing. Kersnik je poudaril, da gre za to zahvala vsem borcem NOV, aktivistom in

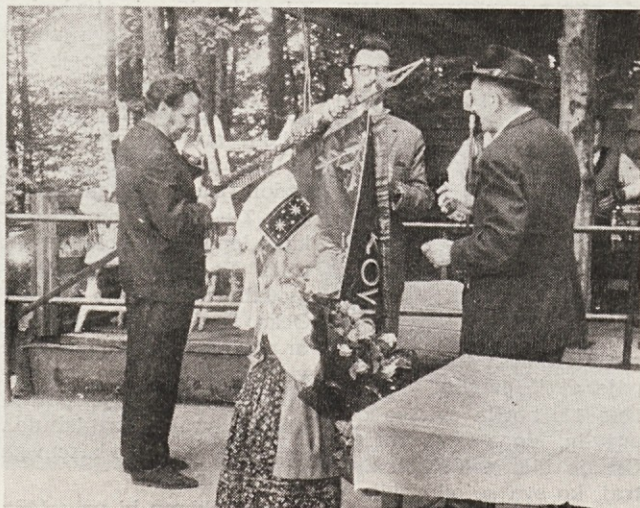

Foto C. Pogačar: Za Ivčetom Majcnom, preds. ZLD Ljubljana, ki je pripel na prapor spominski trak LZS, ing. Gregor Kersnik pripenja trak GG Ljubljana

vsem, ki so kakorkoli pripomogli k osvoboditvi, da smo lahko med prvimi, že v mesecu septembru 1945, ustanovili lovsko družino. Ustanovitelji so bili: Jože Čokan, Nande Omahen, Anton Kos, Janez Močnik, Lado Podbevšek, Alojz Novak, Martin Andrejka, Jože Jazbec in Jože Per. Od ustanoviteljev sta Nande Omahen in Janez Močnik že umrli (vseh doslej umrlih članov je 5). Njihov spomin so navzoči počastili z enominutnim molkom.

Ob ustanovitvi je lovška družina imela 9 članov, danes 48, od tega je preko 50 % fizičnih delavcev. Lovna površina lovišča je 5410

hektarov, 2790 ha gozdne in 2620 ha poljedelske površine.

Ob ustanovitvi LD je bilo lovišče zelo siromašno, v njem je bila le srnjad, zajci, nekaj jerebov, razne ujede in dlakasti škodljivci. Danes je stanje precej drugačno, v lovišču je dovolj srnjadi, primerno število zajcev in fazanov, zelo dosti jerebov in divji prašiči kot prehodna divjad.

V lov. letu 1951/52 je bilo odstreljenih 18 srnjadi, 35 zajcev, 25 lisic, 3 kune, 10 jazbecev, noben fazan. Po desetih letih, v lov. letu 1961/62 pa 25 srnjadi, 34 zajcev, 32 fazanov, 55 lisic, 5 kun in 4 jazbeci. Boniti-

rani odstrel je 47 srnjadi, 64 zajcev in 40 fazanov. Bonitirani stalež je dosežen, da lahko izvajamo bonitirani odstrel. Z vlaganjem fazanov pa je njihov stalež precej prekoračen. Tako je bilo v lov. letu 1969/70 uplenjenih 42 srnjadi, 6 divjih prašičev, 137 fazanov, 56 zajcev. Za osvežitev krvi smo izpustili v lovišče 12 čeških zajcev. Vsako leto spustimo v lovišče tudi od 100 do 150 fazanov. Za lovski turizem dajemo 20 % odstrela.

Za zimsko krmljenje je zadostno preskrbljeno, poskusno tudi za srnjad. Naravnih remiz — opuščenih travnikov in njiv — je v lovišču dovolj, zato umetne niso potrebne.

Po govoru o pomenu omejenih obletnic je starešina LD ing. Gregor Kersnik razvil prapor in ga izročil praporščaku Ladu Kvedru, ki je obljubil, da ga bo skrbno čuval.

Spominski trak so na prapor pripeli: za LZS Ivče Majcen, za GG Ljubljana ing. Gregor Kersnik, za LD Domžale Franc Flis. Novi lovski prapor krasi tudi 68 zlatih žebličkov. Vsem darovalcem se je starešina toplo zahvalil.

Strelske ekipe lovskih družin ljubljansko-kamniškega bazena pa so se pomerile v streljanju na umetne golo-be. I. mesto je dosegla ekipa LD Domžale, II. ekipa LD Lukovica, III. ekipa LD

Moravče. Najboljši strelec je bil Janez Jere. Vse tri ekipe so dobile bogata praktična darila, ki so jih prispevala podjetja. Lovci so bili zelo navdušeni nad tem srečanjem in želijo še več takih meddružinskih tekmovanj, vsaj vsako leto enkrat, ki naj bi ga organizirala LD, katere ekipa je zasedla prvo mesto.

Nato se je razvila prijetna lovška zabava ob veselih zvokih ansambla »Flere«. Strelci pa so z zračno puško tekmovali za odstrel srnjaka. Član LD Anton Kos je prav ta dan praznoval 70-letni življenjski jubilej. Vsi lovci so mu čestitali in zaželeli dober pogled še mnogo let.

Bronislav Oražem

Lovska družina Dravograd

Njeno lovišče se razteza 20 km vzdolž jugoslov.-avstrijske meje ob loviščih avstrijskih in nemških zakupnikov, od mejnega prehoda Vič pri Dravogradu preko najvišjega vrha v lovišču, Košenjaka (1521 m), do lovišča LD Muta. Nižinski predel lovišča pa luči od lovišč sosednih LD Bukovje in LD Libeliče reka Drava.

Lovišče meri 3842 ha, od tega 3400 ha lovne površine. Je pretežno hribsko, z jelenjadjo, gamsi, jerebi, divjimi petelinji, s srnjadjo in planinskimi zajci, v nižinskem predelu pa so tudi poljski zajci, fazani in race. Člani družine, 22 do 25 po številu, so si z lastnimi sredstvi in prostovoljnimi delom postavili lovski dom »Košenjak« pri nadm. višini 1200 m in lovsko kočjo »Piramida« pri nadm. višini 1400 m.

V lovišču, razdeljenem na 13 revirjev, je 39 krmišč za srnjad, 2 za jelenjad, 126 solnic, preko 40 km lovskih stez in 27 visokih prež. Družina ima v najemu njivo za pridelovanje topinamburja, ki ga člani sadijo po višinskih posekah za prehrano jelenjadi in srnjadi. Družina ima v najemu tudi dva travnika v vi-

Foto C. Pogačar: Strelske ekipe lovskih družin ljubljansko-kamniškega bazena pred tekmovanjem

Člani LD Dravograd

Lovska koča »Piramida«, LD Dravograd

šini 1000 m za pridelovanje sena za zimsko krmljenje jelenjadi v najbolj težko dostopnih predelih. Člani družine in lovski gostje so od leta 1960 do 1970 uplenili skupno 20 jelenjadi, 252 srnjadi, 26 divjih petelinov, 19 planinskih zajcev, 42 kun, 213 lisic, 146 kraguljev, kanj in skob-

cev, 1319 vran, srak in šoj. Družina je priredila leta 1967/68 prvo lovsko razstavo, drugo meddružinsko razstavo občine Dravograd pa 4. julija 1970. Družinski prapor, ki ga krasi 122 zlatih in srebrnih lipovih listov ter 12 spominskih trakov, so razvili leta 1959, ko so odprli tudi

lovski dom »Košenjak«. V lovišču je zavidljiv stalež velikega petelina. Na 12 km razsežnem vzhodnem pobojju Kozjaka zasajajo jerebiko, opuščajo sečnjo bora, skrbijo za mir v lovišču in pokončujejo škodljivce, predvsem lisice. Lov na divjega petelina je dovoljen po 25. aprilu, potem ko ugo-

tovijo število pojočih petelinov. LD Dravograd je navezala stike z zamejskimi lovci glede gojitve velike parkljaste divjadi v obmejnih predelih in glede zatiranja škodljivcev, predvsem lisic, ki so onstran meje prav tako številne kakor pri nas in delajo občutno škodo.

Lovska koča »Košenjak«, LD Dravograd

Z razstave LD Dravograd

Kristalna spominska pokala za prve tri najboljše ekipe lani v Rečici. Glavna nagrada — prehodni pokal glej v »Lovcu«, št. 7/1970

Vabimo na lovsko strelsko tekmovanje — na memorial Cirila Vezjaka

Lovska družina Rečica pri Laškem prireja v sodelovanju z LZ Celje III. tekmovanje v lovskem streljanju — memorial Cirila Vezjaka, v nedeljo 15. avgusta 1971, s pričetkom ob 8. uri v Hudi jami pri Laškem.

Streljanje obsega štiri discipline:

1. na umetne golobe (10 golobov),
2. na bežečega zajca (3 zajci),
3. na bežečega merjasca (5 strelav z MK puško),
4. v tarčo srnjaka (10 strelav z MK puško).

Tekmovanje je ekipno in hkrati za uvrstitev posameznikov. Ekipa so tričlanske.

Na golobe in zajca se strelja po splošnih pravilih z lastno municijo. MK puška ne sme imeti optičnih merilnih naprav. Naboj za MK puško da prireditelj.

Ekipa z doseženim prvim mestom prejme prehodni pokal, dragoceno kristalno vazo z graviranim lovskim motivom. Poleg tega pa ta ekipa

kakor tudi drugo in tretje uvrščena prejmejo v trajno last kristalne spominske pokale.

Najbolje uvrščeni posameznik prejme spominski pokal starešine LD Rečica. Poleg tega pa prvak-posameznik kakor tudi nadaljnjih 29 najboljše uvrščenih posameznikov prejme bogate praktične nagrade (lovska puška, lovski pribor, blago za lovsko obleko itd.).

Vstopnina na tekmovanje je za ekipo 150 din. Ekipa naj se prijavi po možnosti teden dni pred tekmovanje na naslov: Lovska družina Rečica pri Laškem, 63270 Laško. Sicer se pa ekipa lahko prijavi tudi neposredno pred tekmovanjem tajniku LD.

Za družabni del prireditve je poskrbljeno. Lovske družine in posameznike vabimo k sodelovanju. Prijavite svoje ekipe in se udeležite tega izredno zanimivega lovskega strelskega tekmovanja!

LD Rečica pri Laškem in Lovska zveza Celje

Družina tesno sodeluje z našimi sosednimi družinami in z zamejskimi slovenskimi lovci. Vsako leto prireajo že tradicionalne meddružinske sankaske tekme, 28. in 29. 11. 1970 pa je bil prvi skupni lov LD Bukovje in LD Dravograd z »zadnjim pogonom«.

Doseženi uspehi so plod prizadevnosti in aktivnosti članov-lovcev, še posebej pa vodij revirjev in upravnega odbora, ki krepko drži vajeti.

Miloš Juvan

Med posamezniki, kjer je bilo prijavljenih 44 tekmovalcev, je zmagal Tržačan Castelan, najboljši Avstrijec Strauss je bil na 4. mestu, Dimic pa je delil 8. mesto.

Očitna je bila nepripravljenost in pomanjkanje rutine naših. Treba pa je omeniti tudi neprimerno boljše materialne in druge pogoje tekmecev iz Italije in Avstrije ter trenutno nezadovoljivo stanje te lovsko-športne discipline v Sloveniji.

B. Krže

Naši v Trstu neuspešni

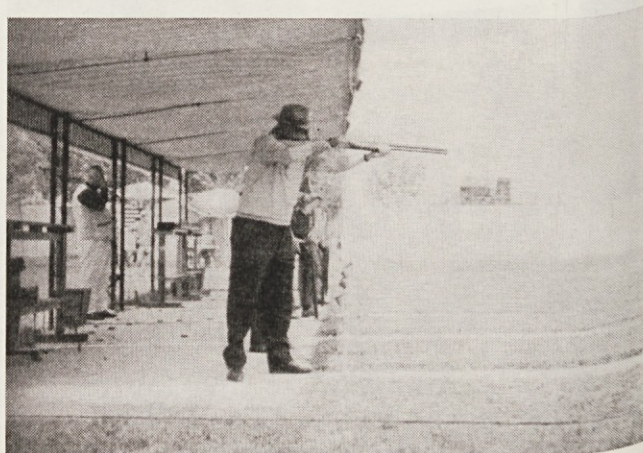
Dne 20. maja 1971 je bilo v Miljah pri Trstu tradicionalno tekmovanje strelcev na umetne golobe avstrijske Koroške, Trsta in SR Slovenije, in sicer ekip ter posameznikov. Slovensko ekipo je sestavljalo pet najboljše uvrščenih tekmovalcev lanskega prvenstva LZS v lovskem streljanju: Jože Zadnikar in Peter Dimic (ZLD Ljubljana), ing. Aleksander Gergar (LZ Prekmurje), Karel Lužar (LZ Novo mesto) in Franc Rakuša (ZLD Ptuj).

Streljali so na 50 golobov v dveh serijah. Po pričakovanju je bila naša ekipa zadnja, to je tretja. Zmagal je Trst z 235 golobi, Koroška je bila druga z 218, naši pa so sestrelili 208 golobov, kar vsekakor ni uspeh. Posamežno je Dimic sestrelil 47, Zadnikar 46, Rakuša 44, Gergar 38, Lužar pa 33 golobov.

Jubilanti

Alojz Fišer, višji gozdarski tehnik v pokoju, večletni član uprav. odbora in kinolog LD, praznuje letos svoj 80-letni življenjski jubilej in 62 let lovskega udejstvovanja. Rojen v Grebinju na Koroškem v zavedni slovenski družini, se je že kot mlad gozdar in hkrati lovec zavzemal za pravično izvajanje lova. Od leta 1921 do 1945 je bil upravitelj Turnovih gozdov radovljiškega območja. Kot tak se je med NOB izkazal zavednega Slovenca. Kot strokovni delavec in predavatelj v lovski organizaciji je bil letos odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Foto B. Krže: Strelja lanski republiški prvak Franc Rakuša, na strelišču v Miljah pri Trstu

Priljubljenemu lovskega tovarišu želijo še mnogo užitkov na lovskih poljanah njegovi lovski tovariši.

LD Begunjščica

Alojz Škufca, častni član LD Višnja gora, letos praznuje 70-letnico svojega življenja. Bil je soustanovitelj družine in dolgo vrsto let njen starešina. Svojim lovskim tovarišem, zlasti mlajšim, je bil vedno dober vzgojitelj in svetovalec. Poznamo ga kot odličnega jebarja. Za svoje zvesto delo pri lovski družini je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Sedaj ga že nekaj let pogrešamo v naših vrstah. Oslabljeno srce mu ne dovoli poti v lovišče. Dragi Lojze, k tvojemu življenjskemu jubileju ti vsi prisrčno čestitamo, z veliko željo, da čimprej okrevaš in se vrneš med nas. Tudi lovska kočica na Ravnem brdu, v katero si vedno tako rad zahajal, te pogreša in vabi.

LD Višnja gora

Iz LD Trbovlje

Alojz Bovhan je maja letos dopolnil 70 let. Kot dolgoletni član zelene organizacije je vsa leta močno povezan z naravo. Še sedaj skoraj dnevno obišče lovišče. Na piki ima predvsem roparice, zaščiteni divjadi pa nudi vso skrb in pomoč. Za prečute ure in noči v lovišču se mu najtopleje zahvaljujemo. Ob jubileju mu želimo v jeseni njegovega življenja predvsem zdravja in še mnogo let dober pogled.

Alojz Korimšek praznuje svoj 60. rojstni dan. Kot dolgoletni član družine je s svojim neumornim delom v organizacijskem in administrativnem pogledu v družini veliko doprinesel. Bil je odlikovan z znakom za lovske zasluge. Dobremu lovskega tovarišu želimo še mnogo let zdravja in elana do dela v lovski družini, na lovu pa — dober pogled!

Lovci LD Trbovlje — P. M.

Alojz Škufca

Alojz Bovhan

Ludvik Troha, član LD Draga-Trava, praznuje svojo sedemdesetletnico. Večji del življenja je služil kruh v tujini, kjer je aktivno deloval med naprednimi Slovenci. Šele kot upokojenec je stopil v lovske vrste. Želimo mu še mnogo let zdravja in zadovoljstva v domačih gozdovih.

Lovci LD Draga-Trava — L. P.

Janez Lapoša-Uc, član LD Rogaševci, praznuje svojo 60-letnico. Je zmeraj veder lovski tovariš in vnet zatalec lisic. Z njegovimi šaljivimi zgodbami si večkrat krajšamo lovske večere. Želimo mu še mnogo let lovskega užitka in — dobro zdravje!

LD Rogaševci — Š. L.

Rudi Krajnc, član LD Strojna, praznuje svojo 50-letnico.

co in 20 let lovskega udeleževanja. Bil je 12 let starešina LD in zvest gojitelj divjadi. Tudi pri graditvi lovske kočice ima velike zasluge. Za njegovo dolgoletno vestno delo ga je upravni odbor LD predlagal za odlikovanje z znakom za lovske zasluge.

K jubileju mu iskreno čestitamo in želimo še mnogo zadovoljnih, zdravih let.

LD Strojna, Ravne na Koroškem — F. S.

Umrli

Ota Rozmana nam je aprila lani, v 47. letu starosti, iztrgala iz jeka skupnih lovov bolezen, ki se ji zaradi prestopa trpljenja in naporov med vojno ni mogel več upirati. Doživel je okupatorjevo preseljevanje in preganjanje ter končno sodeloval pri njegovem uničenju. Šele po vojni se je lahko vključil v lovsko organizacijo, kamor ga je vedno klicala Diana. Bil je pravičen lovec, dober tovariš in prijatelj; takega bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Polšnik in LD Trbovlje

Ivan Simonič, član LD Duplek, se je marca letos pri svojih 63 letih nepričakovano preselil v večna lovišča. Bil je vesele narave, iskren in nezamerljiv ter velik ljubitelj narave. Prijatelj Ivan, kot lovec boš dalje živel v svojih sinovih, tvojemu trupu pa naj bo lahka slovenska zemlja!

LD Duplek — M. K.

Alojz Guček, član LD Loka pri Zidanem mostu, nas je v 41. letu starosti za vedno zapustil. Bil je večletni blagajnik LD. Ob slovesu pri odprtem grobu mu je poslednjič zadonel lovski rog in strel iz lovske puške.

so mu jeknili v zadnji pozdrav. Dobrega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Loka pri Zidanem mostu

Maks Petrovčič, član naše LD, nas je pri svojih 83 letih nenadoma za vedno zapustil. Dne 24. 4. 1971 smo ga lovci pospremili v večna lovišča. Zaradi svoje točnosti in preprostosti je bil priljubljen pri vseh članih. Ohranili ga bomo v vedno lepem spominu.

Lovci LD Hoteršica — J. Š.

Ivan Podgornik, član LD Tribuša, je 11. marca 1971, komaj v 63. letu starosti, odšel v večna lovišča. Po njegovih žilah se je že od mladih let pretakala lovska kri. Bil je soustanovitelj lovske družine in več let njen blagajnik. Skromnega, iskrenega in poštenega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Tribuša

Silvester Štifter je umrl 10. 2. 1971, v 58. letu starosti. Odšel je od nas, zapustil svoje domače, prijatelje in lovsko družino, kateri je bil leta 1947 soustanovitelj. Mnogo let je bil v upravnem odboru kot tajnik, sedaj pa že 11 let kot predsednik. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge.

V NOV je aktivno sodeloval, leta 1943 okusil mučenje v okupatorjevih zaporih v Celju. Nato je kot partizan sodeloval v številnih akcijah in bil tudi ranjen. Po osvoboditvi se je zaposlil kot šofer pri GLIN, bil priljubljen in poznan po vsej Gornji Savinjski dolini.

Tvoj pogreb, dragi Silvester, je pokazal, kako si bil priljubljen, saj se Solčava še ni poslavljal od nikogar v tolikšnem številu kakor od tebe. Naj ti bo lahka domača zemlja!

LD Solčava — D. H.

Slavko Šušteršič nas je letos v maju za vedno zapustil v 77. letu starosti. Bil je več let član družinske komisije za ocenjevanje trofej. Že pred vojno se je ukvarjal z lovstvom in kot tak zlasti mnogo prispeval k strokovni izobrazbi lovskih čuvajev. Socialno čuteč je marsikoga z lovsko žilico in s praznim žepom pritegnil k poštenemu lovskemu izživljanju. Za zasluge na lovskih poljanah je bil letos pred smrtjo odlikovan z znakom za lovske zasluge.

Dragega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem in hvaležnem spominu.

Lovci LD Begunjsčica

LD Trebnje žaluje...

V lovskem letu 1970/71 so nas za vedno zapustili:

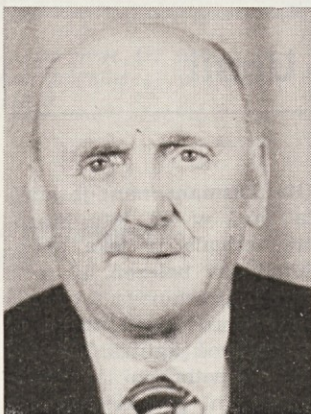
Janez Slak je po dolgotrajni in težki bolezni umrl 68 let star. V njegovi orjaški postavi se je skrivalo plemenito srce. Bil je vesten lovec 22 let, z izrednim poslušom za naravo. V lovski družini je vestno opravljal več funkcij, bil tudi starešina in več let kinolog.

Ing. Rupert Brovet je 83 let star 8. 6. 1970 tragično preminil. Bil je ustanovni član naše LD in njen starešina polnih 17 let, njen duhovni vodja in učitelj. Bil je lovec 50 let, s pravi, etičnim čutom do narave, do slehernega živega bitja. Bil je gozdarski inženir in že po svojem poklicu vezan na naravo. Dolenjskemu lovstvu je dal svoj delež kot duhovni mentor in nestor. Bil je močna osebnost, pošten karakter. Kot dober vzgojitelj je vedno govoril s tihim, umirjenim glasom. Lova se je udeleževal do zadnjega, ne iz želje po pleonu, temveč iz notranje potrebe po stiku z naravo. Utrudila ga niso njegova visoka leta, ne strahote dveh svetovnih vojn, strl ga je kruti zakon motorizirane asfaltne džungle.

Avguštin Slavinec je tragično preminil v svojem 64. letu. Bil je član naše LD od njene ustanovitve do svoje smrti. Vseskozi je bil blagajnik LD. Rad je hodil

Ing. Rupert Brovet

Anton Glančnik

na skupne love, vendar mu puška ni pomenila glavni lovski rekvizit. Zavzeto se je prizadeval za napredek LD in urejenost lovišča.

LD Trebnje je izgubila tri močne stebre, tri močne mejnike na poti od zaostale do napredne lovske miselnosti. Zato jih bomo težko pogrešali, a ohranili jih bomo v lepem in trajnem spominu.

Člani LD Trebnje —
T. P.

Anton Glančnik, član LD Pogorevc, nas je v 80. letu starosti po krajši bolezni za vedno zapustil. Bil je lovec 55 let in soustanovitelj naše družine. Več let je bil gospodar in blagajnik LD ter dober učitelj mlajšim lovcem. Veselega, dobrega in poštenega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Člani LD Pogorevc

Lovska kinologija

Mednarodna razstava psov v Beogradu

Ta velika prireditve bo 11. in 12. septembra letos na Beograjskem sejmu, hala II, pod pokroviteljstvom predsednika republike. Razstavo organizira Kinološka zveza Srbije v počastitev 50-letnice jugoslovanske kinologije.

Na tej razstavi bodo ljubitelji psov imeli priložnost videti predstavnike številnih pasjih pasem. Poleg domačih vrst: dalmatinci, šarplaninci, kraški ovčarji, hrvaški ovčarji, vse vrste goničev, bodo tudi zastopane tuje pasme: nemški kratkodlakarji in resavci, poentri, madžarske vižle, lovski terierji, setri, nemški ovčarji, brak-jazbečarji, jazbečarji, foksterierji, španjeli, hrti itd. Prav tako bomo videli tudi zastopnike pasem, ki jih sicer redko vidimo v naši deželi. Prvič bo na razstavi v naši državi saharški hrt »slugi«, pred nedavnim uvožen iz republike Mali.

Za to razstavo že prihajajo prijave iz domovine in inozemstva. Z ozirom na pogoje razstavljanja, ki so bili poslani kinološkim organizacijam in drugim interesentom, morajo biti prijave za razstavljanje zbrane do 20. avgusta t. l., da gre lahko katalog v tisk.

Hkrati z razstavo bo 10., 11. in 12. septembra 1971, prav tako na Beograjskem sejmu, prvi mednarodni kinološki simpozij »Bioekološki problemi sodobne kinologije«. Simpozij organizira veterinarska fakulteta v Beogradu. Na simpoziju bo preko 40 referatov, domačih in tujih avtorjev (Finska, Romunija, ZR Nemčija, Berlin, Avstrija itd.).

Dobroslov Mitrović

Telesno ocenjevanje psov jamarjev in preizkušnja naravnih zasnov v rovu

23. 5. 1971 na Rinki, LD Zalec, prireditelj LZ Celje. Telesno sta ocenila pse sodnika Teodor Drenig in Albin Korošec, s pripravnikom Andrejem Tollazzijem. Naravne zasnovе psov v rovu sem ocenjeval podpisani s pripravnikom Francem Pintarjem.

Vodja prireditve je bil Slavko Kovač, zapisnikar Silva Robič.

Na prireditve je bilo privedenih 43 psov, od tega 28 lovskih terierjev, 14 jazbečarjev in 1 hanoveranski barvar.

Telesno je bilo ocenjenih 20 lovskih terierjev in sicer: 6 prav dobro, 13 dobro in 1 zadostno.

Jazbečarji: ocenjenih je bilo 13 psov, od tega 1 odlično, 3 prav dobro in 9 dobro.

Hanoveranski barvar, lastnik Tone Polanšek, Luče ob Savinji, ocenjen prav dobro.

Preizkušnja naravnih zasnov v rovu:

Terierji:

1. Vanja, RMJLT 3232, lastnik Edi Ahac, Prebold, 68 točk, I. a.

2. Riko, JRLT 5685, lastnik Franc Erjavec, Ljubljana, Svetosavska 8 a, 68 točk, I. b.

3. Eka Škalska, RMLT 2854, lastnik Martin Miklavžina, Velenje, 65 točk, I. c.

4. Beno Graškogorski, RMLT 3280, lastnik Hinko Korelc, Podkraj 7, Velenje, 65 točk, I. d.

5. Blisk Graškogorski, RMLT 3281, lastnik Ozvald Čeh, Lokovica, p. Šoštanj, 62 točk, II. a.

6. Fili, RMLT 3271, lastnik Ivan Skok, Slovenske Konjice, 62 točk, II. b.

7. Amor Poliški, RMLT 3266, lastnik Jože Hodnik, Ljubljana, 61 točk, II. c.

8. Biba, RMLT 3102, lastnik dr. Jurij Pesjak, Sevnica, 60 točk, II. d.

9. Arči Poliški, RMLT 3268, lastnik Franc Kurent, Ljubljana, 60 točk, II. e.

10. Boj RMLT 2383, lastnik Janko Miklavčič, Ljubljana, 60 točk, II. f.
11. Vit, RMLT 3231, lastnik Vilko Lenko, Prebold, 59 točk, II. g.
12. Lajka, RMLT 1822, lastnik Marjan Slatinšek, Gornji Grad, 58 točk, II. h.
13. Karo, RMLT 3342, last-

- nik Martin Petan, Podčetrtek, 55 točk, II. i.
14. Ara, JRLT 5546, lastnik Bojan Paradis, Celje, 50 točk, II. j.
15. Eda Škalska, JRLT 5705, lastnik Stane Laznik, Ravne pri Šoštanju, 47 točk, III. a.
16. Ari, RMLT 3260, lastnik

- Albert Ogris, Zg. Legen, Slovenj Gradec, 35 točk.
- Ostalih 12 lovskih terierjev preizkušnje ni prestalo.
- Jazbečarji:**
1. Riko, RMJki 167, lastnik Milan Gregorn, Celje, 68 točk, I. a.
2. Ira Žalska, RMJki 140, lastnik Tone Miklavžina,

- Škale, 68 točk, I. b.
3. Eta Gomilska, RMJki 197, lastnik Drago Štukl, Sela pri Podčetrtku, 65 točk, I. c.
4. Čap Terski, RMJki 453, lastnik Jože Poznič, Rečica ob Savinji, 65 točk, I. d.
5. Dar, RMJki 204, lastnik Franc Šolinc, Braslovče, 60

Lovsko izrazoslovje

Dah divjadi

Človeško in živalsko telo izparevata vlago in z njo poseben dah, ki ga nekatere živali zavohajo tudi na večje razdalje. Dah oddajajo živali v svojo okolico (v zrak, na tla, rastlinje ipd.) tudi s pomočjo posebnih žlez.

Lisičji dah, dah divjih prašičev, jazbečji dah in še nekatere dahe divjih živali zazna na primerno razdaljo tudi človeški nos.

V zvezi z imeni divjadi moškega spola:

Dah (sled, lèt ipd.) enega, določenega srnjaka, zajca, jazbeca itd. ni dah srnjaka, dah zajca, dah jazbeca itd., ampak: srnjakov dah, zajčev dah, jazbečev dah, hermelinov dah, muflonov dah, medvedov dah, volkov dah, kozorogov dah, jelenov dah, kljunačev dah, dihurjev dah, svizčev dah, damjekov dah, ruševčev dah itd.

Dah (sled, lèt ipd.) divjadi iste vrste na splošno je: srnjačji dah, zajčji dah, jazbečji dah, hermelinji dah, muflonji dah, medvedji dah, volčji dah, kozorožji dah, jelenji dah; toda: dah svizcev, dah damjekov, dah ruševčev itd.

Dah (sled, lèt ipd.) dveh, treh ali več določenih živali iste vrste (dvojina, množina) je: dah srnjakov, dah zajcev, dah

jazbecev, dah hermelinov, dah dihurjev, dah damjekov, dah svizcev, dah ruševčev itd.

Kako v tej zvezi uporabljamo dvo-besedna imena divjadi moškega spola?

Dah (sled, lèt ipd.) ene, določene živali je: dah poljskega zajca, dah divjega prašiča itd.

Dah (sled, lèt itd.) živali iste vrste na splošno ali dveh, treh in več živali iste vrste pa za oba primera enako: dah poljskih zajcev, dah divjih prašičev itd.

V zvezi z imeni divjadi ženskega spola:

Dah (sled, lèt ipd.) ene, določene veverice, kune, podlasice, srne itd. je: veveričin dah, kunin dah, podlasičin dah, srnin dah, jerebičin dah, grličin dah, sovin dah, pižmovkin dah, vidrin dah, belkin dah, čapljin dah, ujednin dah, fazankin dah itd.

Dah (sled, lèt ipd.) divjadi iste vrste na splošno pa je: veveričji dah, kunji dah, podlasičji dah, srnji dah, jerebičji dah, grličji dah, sovji dah; toda: dah pižmovk, dah vider, dah belk, dah čapelj, dah fazank itd.

Dah (sled, lèt ipd.) dveh, treh ali več živali iste vrste (dvojina, množina) je: dah veveric, dah kun, dah podlasic, dah sov, dah pižmovk, dah vider,

dah belk, dah čapelj, dah fazank itd.

Kako v tej zvezi uporabljamo dvo-besedna imena divjadi ženskega spola?

Dah (sled, lèt ipd.) ene, določene živali je: dah kune zlatice, dah kune belice, dah divje kure, dah divje mačke, dah velike uharice. Pač pa zlatičin dah, beličin dah, putkin dah, mačkin dah, uharičin dah!

Dah (sled, lèt ipd.) živali iste vrste na splošno ali dveh, treh in več živali iste vrste pa za oba primera enako: dah kun zlatice, dah kun belice, dah velikih uharic itd.

Dah, (2. sklon edn.) daha, (1. sklon dvoj.) daha, (1. sklon množ.) dahi.

Pridevnik: dahov. Lastnina ali lastnost ene živali se izraža s pridevnikom na -ov ali -in, če pa ima ime živali ob sebi pridevnik, se izraža z roditeljskim, npr. jelenov dah, dah kapitalnega jelenca.

Lastnina ali lastnost več živali iste vrste na splošno se izraža s pridevnikom na -ji. Če pa takega pridevnika ni, pa z množinskim roditeljskim, npr. zajčji dah, dah svizcev.

Lastnina ali lastnost dveh, treh ali več določenih živali iste vrste se izraža z dvo-jinskim ali množinskim roditeljskim

kom, npr. dah (dveh, treh, več) jelenov, dah lisic.

Glede uporabe izraza »dah« med lovskimi pis-ci ni bilo in tudi še ni enotnosti. Nekateri se mu izogibajo ali mu odkrito nasprotujejo, češ da je dah samo tisto, kar izdahnemo, izdihnemo, in se vztrajno drže izrazov »duh« in »vonj«.

Torej duh živali. (Da se kdo ne bi pregrešil celo z »živalskim duhom«!) Duh človeka ali človekov duh? Vprašam, ali tisti, ki ustvarja duhovne vrednote, ali tisti, ki ga oddaja njegova koža? Z izrazom vonj navadno poimenujemo človeškemu ali živalskemu nosu prijeten duh. Torej z uporabo izrazov »duh, vonj« zadeva ni rešena. Četrtega izraza za molekule te vrste, ki jih žival, človek izpareva iz telesa z vlago vred, nimamo. Oddajanje vlage iz telesa je podobno izdihavanju, oboje je oddajanje izrabljenih oz. nerabnih snovi iz telesa. Izdihavanje skozi usta in skozi kožo. Kadar kakor organska snov začne gniti (meso), neprijetno diši. Tedaj na splošno pravimo, da zadahne (zadahniti). Po logiki tistih, ki trdijo, da je dah samo tisto, kar izdahnemo oz. izdihnemo, tudi ta splošno rabljeni izraz ni pravilen. Toda mrtvo, razkrajajoče se telo izloča zadah, živo telo pa za razliko dah. Zato ostanimo kar pri dokaj ukoreninjenem izrazu — dah!

Kaj pa menite o tem drugi?

C. F.

točk, II. a.

6. Darka Dravskodvorska, RMJri 447, lastnik Franc Hojnik, Trnovlje, 59 točk, II. b.

7. Bily v. Haus Korina CTB 6908361 R, lastnik Franc Beškovič, Skomarje, 57 točk, II. c.

8. Ada, RMJki 189, lastnik Dominik Haler, Celje, 54 točk, II. d.

9. Leda, JRJri 1238, lastnica Silva Stegnar, Celje, 51 točk, II. e.

10. Žigo Ločniški, RMJri 366, lastnik Janez Jezovšek, Šentvid pri Grobelnem, 48 točk, III. a.

Ostali 4 jazbečarji preizkušnje niso prestali.

V rovu sta bila odrasla, za borbo sposobna lisica in jazbec. Splošni vtis: Nekateri psi so pokazali zelo lepe uspehe, posebno jazbečarji, ki le 4 niso prestali preizkušnje. Prireditev je bila zelo dobro organizirana, za kar skrbi Lovska zveza Celje, ki ima pri lovskem domu Rinka LD Žalec zgrajen umetni rov za preizkušnjo psov jamarjev. Večina vodnikov je pokazala veliko zanimanje, le nekateri bi morali imeti več kontakta s svojim psom.

Disciplina je bila zelo dobra. Prireditev je v vsakem pogledu uspela.

Ivan Rojc,
kinol. sodnik

Preizkušnja naravne zasnove psov jamarjev v rovu

ki je bila 24. in 25. 4. 1971 v Staršah, LZ Maribor.

Ocenjevali so: Jože Kristen, Ivan Rojc in Otmar Cvirn. Na preizkušnjo je bilo privedenih 18 psov, od tega 15 lovskih terierjev in 3 jazbečarji.

Ocene:

Lovski terierji:

Ago, RMLT 3167, lastnik Andrej Tuš, Selce, 72 točk, I. ocena.

Senta, lastnik Ivan Caf, Maribor, 68 točk, I. ocena.

Ajda, RMLT 2910, lastnik Karel Krihbaum, Oplotnica, 68 točk, I. ocena.

Rex Pobreški, RMLT 3250, lastnik Tone Bizjak, Ljubljana, 68 točk, I. ocena.

Roma, RMLT 1871, lastnik Franc Navodnik, Uršlja gora, 68 točk, I. ocena.

Bara Noršinska, RMLT 3128, lastnik Dominik Obersnel, Maribor, 65 točk, I. ocena.

Imor Sladkogorski, RMLT 3025, lastnik Franc Topolovec, Fram 137 pri Mariboru, 64 točk, I. c ocena.

Poki, RMLT 3295, lastnik Franc Žunkovič, Prepolje 24, 62 točk, I. ocena.

Ajša, RMLT 3397, lastnik Danijel Žerdoner, 57 točk, II. ocena.

Inka Sladkogorska, RMLT 3027, lastnik Matko Goršek, Maribor, 54 točk, II. ocena.

Jela Žalska, JRLT 5703, lastnik Konrad Vetrin, Celje, 45 točk, III. ocena.

Asta, RMLT 3432, lastnik Franc Hanžič, Kušernik 24, 48 točk, III. ocena.

Fajda, RMLT ?, lastnik Bogomir Udovič, Celje, 41 točk, III. ocena.

Zrejne preizkušnje nista uspešno opravila en pes in ena psica.

Jazbečarji:
Runo Dravskogorski, RMJri 1227, lastnik Štefan Pavše, Uršlja gora, 68 točk, I. ocena.

Dina, kratkodlaka jazbečarka, JRM 483, lastnik Avgust Krauberger, Prevalje, Ugasle peči, 54 točk, II. ocena.

Dana Dravskogorska, resasta jazbečarka, RMJri 464, lastnik Ivan Milec, Rače, 53 točk, II. ocena.

V rovu je bila odrasla, za borbo sposobna lisica.

V soboto popoldne je bil v rovu odrasel, za borbo sposoben jazbec, last tovariša Cafa iz Maribora.

Psi so pokazali izredne lovske zasnove, kar je razvidno iz ocen.

Preizkušnje na planem ni bilo.

Prireditev je bila odlično organizirana, za kar se je potrudila LZ Maribor, ki ima pri lovskem domu v Staršah odlično urejen umetni rov.

Vodniki so pokazali veliko zanimanje in so bili zelo disciplinirani.

Prireditev je v vsakem pogledu uspela.

Ivan Rojc, Jože Kristen,
Otmar Cvirn,
kinol. sodniki

Republiška tekma po krvnem sledu in jubilejna poljska tekma ptičarjev

DLP že skozi več let organizira tekme po krvnem sledu za pse vseh pasem. Tako bo tudi letos 17. oktobra tako tekmovalje v gojitvenem lovišču Žitna gora, pod pokroviteljstvom Lovske zveze Slovenije.

Rok za prijavo je do 1. oktobra 1971.

Ker je za pravilno tehnično izvedbo tekmovalja treba vedeti število tekmovalcev, vljudno prosimo vodnike, naj se tega roka strogo drže.

Vodnikom priporočamo, da svoje pse, s katerimi se nameravajo udeležiti tekme, že sedaj sistematično pripravljajo. Pripominjamo, da je sled na takem tekmovalju dolga 1 km in položena prejšnji dan. Vsak pes mora biti varen delati na slednem jermenu in s posebnim ustreznim ovratnikom.

Prijave pošljite na DLP, tajniku P. Cvenku, Puharjeva 3, 61000 Ljubljana.

Vse vodnike in lastnike ptičarjev obveščamo, da bo jubilejna poljska tekma, ki je bila lani zaradi tehničnih

zaprek odpovedana, letos v okolici Ljubljane.

Vsi lastniki oziroma vodniki, ki se želijo udeležiti te tekme, naj pošljejo informativne neobvezne prijave, da jim DLP (tajnik P. Cvenkel) pošlje program te jubilejne tekme.

DLP

Prijavljene paritve

Vsi navedeni psi in psice so uspešno prestali preizkušnjo naravnih zasnov.

Kdl. jazbečarji:

Bari Gomilski, JRJki 1201 — Dora, JRJki 342, leglo 28. 7. Rejec Jože Potočnik, 62331 Pragersko, Stari log 34.

Resasti jazbečarji:

Knut v. Nassauerland, JRJri 340 — Leda Reseniška, JRJri 1238, leglo 17. 6. Rejec Silva Stegnar, Šlandrov trg 6, 63000 Celje.

Haso Janinski, JRJri 1203 — Sora Reseniška, JRJri 1216, leglo 25. 8. Rejec Markovinovič Marko, 63250 Rogaska Slatina.

Tim Šmartinski, JRJri 1208 — Alka, JRJri 1221, leglo 24. 8. Rejec Ivan Perko, 62331 Pragersko 161.

Foto F. Cvenkel: Rudi Kravanja, poklicni lovec goj. lovišča »Jelen«-Snežnik, z brak-jazbečarjem Čokom Blegoškim, ki je lani na republ. tekmi po krvnem sledu dobil najboljšo oceno — III a

Lump Reseniški, JRJri 1235
— Eda Janinska, JRJri
1211, leglo 9. 8. Rejec Ignac
Rop, 62286 Podlehnik 40 a.

Koker španjeli:

Črt, JRŠK 1338 — Aida,
JRŠK 1303, leglo 11. 8. Re-
jec Jože Seme, Lendavska
18, 69000 Murska Sobota.

Nemški kdl. ptičarji:

Rio, JRPki 5227 — Beba
Hraščiška, JRPki 4236,
leglo 11. 7. Rejec Štefan
Golenko, Ul. Bratov Pihler
1a, 69240 Ljutomer.

Beg Dokležovski, JRPki
6932 — Besi Škedenjska,
JRPki 7071, leglo 9. 8. Re-
jec Ivan Petovar, Stanovno
27, 62259 Ivanjkovci.

Beno Topolovski, JRPki
7028 — Ada, JRPki 7131,
leglo 6. 7. Rejec Henrik
Rajšp, Rasova 19, 69253
Apače.

Dik, JRPki 4979 — Diva,
JRPki 7053, leglo 25. 6. Re-
jec Franko Saksida, Kolo-
dvorska 19, 65294 Dorn-
berk.

Lovski terierji:

Ali, JRLT 5606 — Ringica,
JRLT 5608, leglo 28. 6. Re-
jec Ivan Širnik, Otiški vrh
48, 62370 Dravograd.

Miki, JRLT 5504 — Dina,
JRLT 5501, leglo 24. 6. Re-
jec Štefan Vojnovič, Ra-
kovnik 30, 68232 Šentru-
pert.

Car Ojstriški, JRLT 5637
— Hitra Turjaška, JRLT
2838, leglo 24. 6. Rejec
Ludvik Kos, Zlebič 39,
61310 Ribnica.

Ris, JRLT 5600 — Senta,
JRLT 5726, leglo 25. 7. Re-
jec Ivan Caf, Ob Dravi 1,
62000 Maribor.

Bor, JRLT 3650 — Bara,
JRLT 3653, leglo 23. 7. Re-
jec Janko Tišler, Zadruga
14, 64203 Duplje.

Kip Pobreški, JRLT 2918
— Dida Potoška, JRLT
2922, leglo 31. 7. Rejc Anton
Pegam, Hrastje 1, 68263
Cerklje ob Krki.

Egan v. Spadenberg, JRLT
5643 — Osa Sladkogorska,
JRLT 3533, leglo 22. 8. Re-
jec Janko Dokl, Zg. Korena,
62000 Maribor.

Brak-jazbečarji:

Murko, JRBj 3100 — Dasa,
JRBj 3156, leglo 5. 6. Rejec
Janko Selan, Tesarska 1,
61000 Ljubljana.

Čiko Dragarski, JRBj 2131
— Dara JRBj 3149, leglo
23. 7. Rejec Avgust Unetič,
Vinji vrh, 68263 Cerklje ob
Krki.

Kdl. istrski goniči:

Ero Roški, JRGki 4655 —
Aza Kočevska, JRGki 7001,
leglo 25. 6. Rejec Ignac
Mišmaš, Željne 22, 61330
Kočevje.

Azor, JRGki 4814 — Aga
Dobropoljska, JRGki 4359,
leglo 22. 6. Rejec Jože
Strah, Kompolje 8, 61312
Videm Dobropolje.

Agi, JRGki 7253 — Cenza
Velikolaška, JRGki 4822,
leglo 23. 6. Rejec Štefan
Vojnovič, Rakovnik 30,
68232 Šentrupert.

Har Travnogorski, JRGki
7146 — Jagna, JRGki 7022,
leglo 8. 8. Rejec Branko
Pajnič, Bukovica 18, 61310
Ribnica na Dol.

Resasti istrski goniči:

Barčo, JRGri 1463 — Brina,
JRGri 1496, leglo 21. 6. Re-
jec Jože Oblak, Vojsko 12,
65280 Idrija.

Barčo, JRGri 1463 — Bila,
JRGri 2002, leglo 30. 6. Re-
jec Jože Nabergoj, Lozice
48, 65272 Podnanos.

Posavski goniči:

Dasi, JRGp 7698 — Čujka,
JRGp 10012, leglo 3. 7. Re-
jec Jože Pajk, Male Češ-
njice 15, 61269 Šentvid pri
Stični.

Prijavljene in zaščitene psarne

»GORNJESAVSKA« za
brak-jazbečarje, lastnik Fri-
derik Grilc, Podkoren 74 a,
64280 Kranjska gora.

»MUTŠKA« za brak-jazbe-
čarje, lastnik Zdravko Vi-
lar, Radlje ob Dravi 169.

»OBRAČKA« za nemške
ovčarje, lastnik inž. Egon
Plevnik, Rače 34 b.

»SORŠKOPLANINSKA« za
goniče, lastnik Jože Bene-

RODOVNA KNJIGA PTIČARJEV IN ŠARIVCEV

1968 - 1970

IZDALO DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV
- LJUBLJANA -

dičič, Selca 96 nad Škofjo
Loko.

»SVOJŠKA« za novofund-
landce, lastnik Branko Čr-
nila, Sojerjeva 34. Ljub-
ljana.

»ZIČKA« za nemške ov-
čarje, lastnik Branko Žila-
vec, Žice 25, 62233 Zg.
Ščavnica.

Kinološka zveza Slovenije

Nova sodniška pripravnika

za ocenjevanje zunanosti
XV. in XIX. izpitne grupe
kodrov in pritlikavih psov:
Miroslav Zidar, Robbova 21,
Ljubljana in

Janez Hojan, Šmartinska
cesta 135, Ljubljana.

Kinološka zveza Slovenije

Foto Vl. Pleničar: Koker španjela psarne »Uskovnica«,
lastnik Milko Dobravec

Šaljive

Prehiter strelec

Lisica, oj ta zvita zver,
najraje gre na lov zvečer.
Z jarčko lepo v gozd beži,
gospodinja pa za njo kriči:
»Le počakaj, rjavka ti,
če te Jaka moj dobi!
Pregrešna ti nategnil bo
ušesa
in poslal te v tvoja bo
nebesa!«

Zgodaj zjutraj Jaka vstane,
Fifijsa z verige sname,
se od ženke poslovi
in v bližnji gozd hiti.

Jaka izkušen je v lovu,
brž je pri lisičjem rovu,
pes naj rjavko bi izgnal
in pred puško jo prignal.

V rovu dolgo borba traja,
Fifi tuli, cvili, laja.
Kar naenkrat vidi Jaka:
iz rova pomoli se rjava
glava.

Jaka počí, glej ga spaka,
ta glava vendar ni ta
prava!

Psiček dušo izpusti,
Jaka tiho zaihti.

Takšen konec je balade,
lisica pa še danes kure
krade,
zase in za svoje mlade.

F. Svetec

Na mrtvega gamsa

Nekega predvojnega decembrskega jutra sta Vavdnova fanta, lovski čuvaj France in Janez, zagazila v novozapadli sneg. Napravila sta načrt, da bi čimprej prišla do gamsov. Zakupnik lovišča, hmeljar iz Savinjske doline, je namreč naročil Francetu, da upleni gamsa, ki ga bo prišel streljat njegov poslovni prijatelj iz Zagreba. Kaj, ustrelenega gamsa naj bi prišel streljat? Da, tako je naročeno! Vrh Kačjeka je jeknil strel iz Janezove puške.

Padla je stara gamsja koza. Lovca je po zakupnikovem naročilu tudi iztrebila nista. Zadrgrnila sta ji vrv okrog rogljev in jo privlekla na pobočje nad Vavdnovo domačijo ter jo obesila v podzemeljski rov.

Zaradi visokega snega je koza tu čakala na svojega drugega uplenitelja več ko teden dni. V spremstvu lovozakupnika je sopihajoč prigazil do Vavdnove hiše. Medtem ko si je gost sušil znojni hrbet in trebuh ob topli kmečki peči ter se krepčal s čajem, so zakupnik, France in Janez imeli polne roke dela z že nekoliko zaudarjajočim gamsom v domači kleti, kamor ga je prinesel Janez. Gams še ni imel strelne luknje. Gost je namreč prišel na lov z risanico, Janez je pa kozo ustrelil s šibrami, kar je bilo tedaj dovoljeno. Z železno ostjo so ji napravili luknjo skozi vrat, potem pa se hitro vrnili v hišo h gostu. In pogovor o lovu je tekel pozno v noč.

Naslednje jutro sta fanta na vse zgodaj odnesla gamsa v goro, že zvečer pa povedala, da morata nakrmiti ovce v malem ovčjem hlevu, kake četrt ure od domačije. Čuvaj France se je kmalu vrnil, brat Janez pa je odšel po drugih opravkih, v resnici pa je nesel gamsa na oster greben v Kačjek. Gams je čakal na strelca, kakor da bi bil živ, saj je pomigal celo z glavo, če je Janez, skrit za grebenom, pocukal za vrstico.

Po zajtrku so lovski gost, zakupnik in France krenili. S težavo so prilezli do Škrbine, od koder so zagledali ležečega gamsa. Gosta niti niso opozorili na lovsko pravilo, da strel na ležečega gamsa ni lovsko pravičen. Daljava je bila velika, toda gost iz Zagreba ima vendar odlično puško! Ko je počilo, je Janez potegnil za vrv in gams se je zvrnil za greben. Kako priti sedaj do plena, ko je med lovci in gamsom — prepad. A glej, sreča! Nekje spodaj v dolini se je pojavil Janez in vprašal, kje približno je gams, da ga gre iskat. Janezove noge so bile mlade in urne. Kmalu je bil na

grebenu, kjer je ležal gams. Lovci na Škrbini so ga videli, kako je naenkrat dvignil puško in ustrelil za greben. »Na podlasico sem streljal. Žrla je gamsov nos!« je v pojasnilo zaklical Janez čez prepad.

Seveda, nekaj se je bilo treba izmisliti, saj je ponoči v kleti podgana gamsu načela nos.

Janez je bil uslužen, kar se da, gamsa je kar na mestu hitro iztrebil. Ko ga je prinesel v dolino, ni bilo »lovskih blagrov« ne konca ne kraja in v gostilni v Lučah so »kapitalno« kozo še pošteno zalili. Toda pozneje je uplenitelj zvedel, da je streljal že na teden dni mrtvega gamsa. Tako je bil jezen, da je »ljubeznivega« lovozakupnika spravil pred sodišče.

Tone Poljanšek

Razna vabila

Janez, čil in brhek lovec, gre v zimski noči ob luninem svitu na lov. Udobno se namesti na visoki preži, vzame zajčje večalo in zaveči. Na ponovno večanje se mu približa lisica. Boginja Diana je bila naklo-

njena mlademu lovcu, da upleni lepo lisico. Danes imam srečo, si misli. Kaj ko bi poskusil še pri Micki? Tiho se priplazi pod njeno okno, prisloni lestev in potrka. Odziva ni. Potrka drugič: »Micka, odpri, prinesel sem ti lisičko!« Micka pa mu odgovori: »Lisičko imam sama. Odprem ti, če mi prineseš jazbeca.« In ni mu odprla. Toda Janez vztrajen, kakor naj bi bil vsak lovec, potrka tretjič: »Micka, no daj, odpri! Poslušaj, ne trkam s prstom, žal ti bo!« In okence se je odprlo.

A. M.

Prepovedano!

Doliški lovci smo bili povabljeni na lov v lovišče LD Velenje. Med nami je bil tudi lovec, ki se piše Verboten.

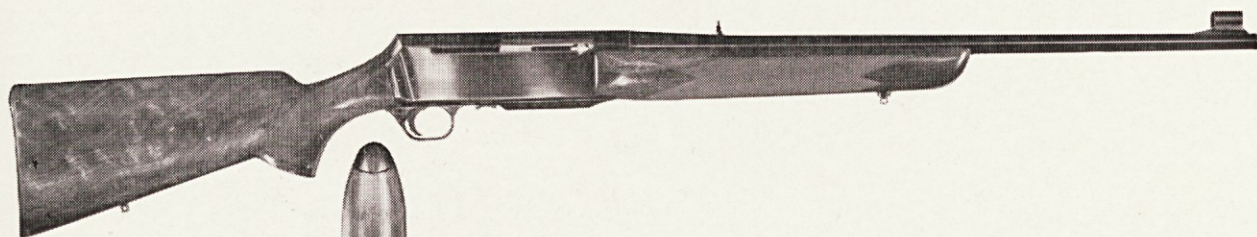
Na pogonu neki lovec pokliče: »Verboten!« Ker so bili na lovu tudi nemški gostje, se kar na enkrat zasliši: »Was ist verboten, was ist verboten?« (kaj je prepovedano?)

Vsi smo se še dolgo po lovu smejali.

R. Kozjak, Dolič

NOVA POLAVTOMATSKA LOVSKA KARABINKA BROWNING "B.A.R."

F. N. municija
je znana
po svoji preciznosti
in nikoli ne zataji.

Avtomatsko delovanje s pomočjo odvzema plina.
Odsunek neverjetno mehak.
Zaklep zapira neposredno v cev.
Hitro polnjenje s pomočjo magacina, ki se sname in obrne.
Zmogljivost: 4 ali 5 nabojev.
Preciznost puške je enaka najboljšim karabinkam
na ročni zaklep.
Dovršena uravnoteženost.
V kalibrih: .243 W, .270 W, .30—06 in .308 W.

Edino Browning

je polavtomatska lovska karabinka, ki jo lahko nabavite tudi
v kalibrih Magnum: 7 mm R, .300 W, .338 W.

FABRIQUE NATIONALE D'ARMES DE
GUERRE S. A. — HERSTAL (Belgija)

Izvozna pisarna F. N.:

COBETEX S. P. R. L. — Rue Ravenstein 60, B — 1000 Bruxelles (Belgija)

Telefon 12.68.12 — Telex 21.658

Bančni račun 67524 — Kredietbank, rue d'Arenberg 7, B — 1000 Bruxelles

VSE INFORMACIJE TUDI V SLOVENSKEM JEZIKU!

Foto Jože Dolničar: Logarska dolina, del gojitvenega lovišča »Kozorog«

Voda ni voda, če pijete

»TEMPEL«

TEMPEL – osvežujoča mineralna voda iz ROGAŠKE SLATINE